PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. lapkričio 29 d.*

Byloje T-64/02

Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG, įsteigta Langelsheim (Vokietija), atstovaujama advokatų F. Montag ir G. Bauer,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre, padedamo advokato H.-J. Freund, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2003/437/EB dėl pagal EB sutarties 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį pradėtos procedūros (Byla COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1) panaikinimo iš dalies arba, papildomai, dėl ieškovei paskirtos baudos sumažinimo,

* Proceso kalba: vokiečių.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė P. Lindh, teisėjai R. García-Valdecasas ir J. D. Cooke,

posėdžio sekretorius J. Plingers, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. liepos 1 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Faktinės aplinkybės

1 *Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG* (toliau – ieškovė arba *Heubach*) yra Vokietijos bendrovė, gaminanti ir platinanti specializuotus organinius ir mineralinius pigmentus, iš esmės skirtus naudoti gaminant rašalą, plastiką ir dažus. *Heubach* gamina ir prekiauja cinko fosfatu, ypač modifikuotų savybių. Jos pasaulinė apyvarta 2000 m. buvo 71,02 mln. eurų.

2 Nors cheminės formulės gali truputį skirtis, cinko ortofosfatai yra homogeninis cheminis produktas, apibūdinamas bendru pavadinimu „cinko fosfatas". Cinko fosfatas, kuris gaunamas iš cinko oksido ir fosforo rūgšties, yra dažnai naudojamas kaip antikorozinis mineralinis pigmentas dažų pramonėje. Rinkoje juo prekiaujama arba kaip standartiniu cinko fosfatu, arba kaip modifikuotu ar „aktyvuotu" cinko fosfatu.

3 2001 m. didžiąją pasaulinės cinko fosfato rinkos dalį užėmė šie penki Europos gamintojai: ieškovė, *James M. Brown Ltd* (toliau – *James Brown*), *Société Nouvelle des Couleurs Zinciques SA* (toliau – *SNCZ*), *Trident Alloys Ltd* (toliau – *Trident*) (anksčiau – *Britannia Alloys and Chemicals Ltd*, (toliau – *Britannia*)) ir *Union Pigments AS* (toliau – *Union Pigments*) (anksčiau – *Waardals AS*). 1994–1998 metais standartinio cinko fosfato rinkos vertė siekė maždaug 22 mln. eurų per metus pasauliniu lygiu ir maždaug 15–16 milijonų per metus Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Šioje erdvėje ieškovė, SNCZ, *Trident* (anksčiau *Britannia*) ir *Union Pigments* užėmė gana vienodas standartinio cinko fosfato rinkos dalis, t. y. po maždaug 20 %. *James Brown* užėmė gerokai mažesnę rinkos dalį. Cinko fosfato pirkėjai yra didieji dažų gamintojai. Dažų rinkoje dominuoja kelios tarptautinės chemijos grupės.

4 1998 m. gegužės 13 ir 14 d. Komisija pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17 Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties 85 ir 86 straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), 14 straipsnio 2 dalį tuo pačiu metu ir be įspėjimo atliko tyrimus ieškovės, SNCZ ir *Trident* patalpose. 1998 m. gegužės 13–15 d., gavusi Komisijos prašymą, taikant EEE sutarties 23 protokolo 8 straipsnio 3 dalį, pagal ELPA narių susitarimo dėl Priežiūros tarnybos ir Teisingumo Teismo įkūrimo 4 protokolo II skyriaus 14 straipsnio 2 dalį Europos laisvos prekybos asociacijos (ELPA) Priežiūros tarnyba tuo pačiu metu ir be įspėjimo atliko tyrimus *Union Pigments* patalpose.

5 Administracinės procedūros metu *Union Pigments* ir *Trident* informavo Komisiją apie jų ketinimus bendradarbiauti su ja pagal 1996 m. liepos 18 d. Komisijos pranešimą dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL 1996, C 207, p. 4, toliau – pranešimas apie bendradarbiavimą) ir kiekviena iš jų padarė pareiškimus dėl susitarimo (toliau – *Union Pigments* pareiškimas ir *Trident* pareiškimas).

6 2000 m. rugpjūčio 2 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus prieš įmones, kurioms buvo skirtas sprendimas, esantis šio ieškinio dalyku (žr. toliau esantį 7 punktą), įskaitant ir ieškovę.

7 2001 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė sprendimą 2003/437/EB dėl pagal EB 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį pradėtos procedūros (Byla COMP/E-1/37.027 – Cinko fosfatas) (OL L 153, 2003, p. 1). Į sprendimą, kuris buvo perduotas atitinkamoms įmonėms ir yra pridėtas prie ieškinio (toliau – ginčijamas sprendimas), turi būti atsižvelgta šio sprendimo priėmimo tikslais. Šis sprendimas tam tikrais aspektais skiriasi nuo to, kuris buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.*

8 Ginčijamame sprendime Komisija nurodo, kad kartelis, kuris sujungė *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), *Heubach*, *James Brown*, SNCZ ir *Union Pigments*, egzistavo nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d. Kartelis apsiribojo standartiniu cinko fosfatu. Pirma, kartelio nariai susitarė dėl rinkos padalijimo su pardavimo kvotomis gamintojams. Antra, kiekviename susitikime jie nustatydavo „minimalias" arba „rekomenduojamas" kainas, kurių paprastai laikėsi. Trečia, tam tikra dalimi egzistavo pasidalijimas klientais.

9 Ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje nustatyta:

„*1 straipsnis*

Britannia <...>, *Heubach* <...>, *James* <...> *Brown*, (SNCZ), *Trident* <...> ir (*Union Pigments*) pažeidė Sutarties 81 straipsnio 1 dalies ir EEE sutarties 53 straipsnio 1 dalies nuostatas, dalyvaudamos nuolatiniame susitarime ir (arba) suderintuose veiksmuose cinko fosfato rinkoje.

Pažeidimas buvo daromas tokiu laikotarpiu:

a) dėl <...> *Heubach* <...>, *James* <...> *Brown* <...>, (SNCZ) ir (*Union Pigments*): nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d.

<...>

3 straipsnis

Už 1 straipsnyje nurodytą pažeidimą skiriamos tokios baudos:

a) *Britannia* <...>: 3,37 mln. eurų;

b) <...> *Heubach* <...>: 3,78 mln. eurų;

c) *James* <...> *Brown* <...>: 940 000 eurų;

d) (SNCZ): 1,53 mln. eurų;

e) *Trident* <...>: 1,98 mln. eurų;

f) *Union Pigments*: 350 000 eurų.

<...>"

10 Baudos dydžiui apskaičiuoti Komisija sukūrė metodologiją, pateiktą Baudų nustatymo metodo gairėse (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės), remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB Sutarties 65 straipsnio 5 dalimi, ir pranešime apie bendradarbiavimą.

11 Taigi Komisija pirmiausia nustatė „pagrindinę baudą", atsižvelgdama į pažeidimo sunkumą ir trukmę (žr. ginčijamo sprendimo 261–313 konstatuojamąsias dalis).

12 Dėl pirmojo faktoriaus ji manė, kad pažeidimas turėjo būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus", atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, taip pat jos realią įtaką cinko fosfato rinkai ir į tą faktą, kad jis apėmė visą bendrąją rinką, o įkūrus EEE – visą jos rinką (ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamoji dalis). Nepriklausomai nuo labai sunkaus pažeidimo pobūdžio Komisija paaiškino, kad ji atsižvelgė į apribotą nagrinėjamos rinkos dydį (ginčijamo sprendimo 303 konstatuojamoji dalis).

13 Komisija taikė „nevienodą požiūrį" į atitinkamas įmones, kad, pirma, atsižvelgtų į jų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti didelę žalą konkurencijai ir, antra, nustatyti tokią baudą, kuri užtikrintų aiškų atgrasinantį efektą (ginčijamo sprendimo 304 konstatuojamoji dalis). Šiuo tikslu atitinkamas įmones ji suskirstė į dvi kategorijas pagal jų „reikšmingumą nagrinėjamoje rinkoje". Ji rėmėsi kiekvienos iš įmonių apyvarta EEE paskutiniais pažeidimo atlikimo metais iš atitinkamo produkto pardavimo ir atsižvelgė į tai, kad ieškovė, *Britannia* (nuo 1997 m. kovo 15 d. – *Trident*), SNCZ ir *Union Pigments* buvo „pagrindiniai cinko fosfato gamintojai, užimantys gana panašias rinkos dalis, viršijančias ar maždaug esančias po 20 %" (ginčijamo sprendimo 307–308 konstatuojamosios dalys). Ieškovė kartu su *Britannia*, SNCZ, *Trident* ir *Union Pigments* atsidūrė pirmoje kategorijoje („atskaitos taškas" – 3 milijonai eurų). *James Brown*, kurio rinkos dalis buvo „gerokai mažesnė", atsidūrė antroje kategorijoje („atskaitos taškas" – 750 000 eurų) (ginčijamo sprendimo 308, 309 konstatuojamosios dalys).

14 Dėl antrojo faktoriaus, susijusio su trukme, Komisija manė, kad pažeidimas, kuriuo ieškovė yra kaltinama, buvo „vidutinės" trukmės, nes tęsėsi nuo 1994 m. kovo 24 d. iki 1998 m. gegužės 13 d. (ginčijamo sprendimo 310 konstatuojamoji dalis). Dėl to ji 40 % padidino ieškovės atskaitos tašką, todėl „pagrindinė bauda" pasiekė 4,2 milijono eurų (ginčijamo sprendimo 310–313 konstatuojamosios dalys).

15 Paskui Komisija manė, kad šiuo atveju nėra reikalo atsižvelgti į sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes (ginčijamo sprendimo 314–336 konstatuojamosios dalys). Be to, ji atmetė argumentus dėl „blogo ekonominio konteksto", kur veikė kartelis, ir dėl specifinių atitinkamų įmonių bruožų (ginčijamo sprendimo 337–343 konstatuojamosios dalys). Todėl Komisija nustatė 4,2 milijono eurų dydžio baudą „prieš taikant pranešimą apie (bendradarbiavimą), kiek tai yra susiję su ieškove" (ginčijamo sprendimo 344 konstatuojamosios dalys).

16 Be to, Komisija priminė ribas, kurių pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį kiekvienai iš atitinkamų įmonių skiriama bauda negalėjo peržengti. Prieš taikant pranešimą apie bendradarbiavimą šios ribos nebuvo taikomos baudų kitoms įmonėms dydžiui nustatyti (ginčijamo sprendimo 345 konstatuojamoji dalis).

17 Galiausiai Komisija sumažino baudą ieškovei 10 % pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, atsižvelgiant į tai, kad ji atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pranešė, jog ji iš esmės neginčijo pateiktų faktų (ginčijamo sprendimo 360, 363 ir 366 konstatuojamosios dalys). Galutinis ieškovei paskirtos baudos dydis siekė 3,78 mln. eurų (ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamoji dalis).

Procesas ir šalių reikalavimai

18 Ši byla buvo pradėta ieškovės ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2002 m. vasario 28 dieną.

19 Remdamasis teisėjo pranešėjo posėdžio pranešimu Pirmosios instancijos teismas (penktoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, paragino šalis pateikti tam tikrus dokumentus ir atsakyti į raštu pateiktą klausimą. Pastarosios šiems prašymams neprieštaravo.

20 2004 m. liepos 1 d. buvo išklausyti šalių žodiniai pasisakymai ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

21 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— visų pirma, panaikinti ginčijamo sprendimo 3 straipsnį,

— papildomai, sumažinti jai paskirtos baudos dydį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

22 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

A — *Dėl prieštaravimo dėl teisėtumo*

1. *Šalių argumentai*

23 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b punktas yra niekinis, nes jame numatyta bauda buvo apskaičiuota remiantis gairėmis, kurios pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį.

24 Ji tvirtina, kad šis prieštaravimas dėl teisėtumo yra priimtinas ir kad turi būti atmestas Komisijos argumentas, jog gairių neteisėtumas neturėtų įtakos ginčijamo sprendimo panaikinimui, nes tik Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis yra teisinis pagrindas.

25 Dėl esmės ieškovė pirmiausia tvirtina, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis turi būti laikoma kaip nustatanti bendrą pareigą apskaičiuoti atitinkamų įmonių apyvartai proporcingas baudas. Iš tikrųjų tai vienintelis būdas, į kurį galima būtų atsižvelgti vertinant atitinkamos įmonės ekonominį pajėgumą. Tačiau gairės remiasi bendrais baudų, nustatytų nepriklausomai nuo atitinkamos įmonės apyvartos ir ekonominės galios, požymiais. Jos numato mažiausiai 20 mln. eurų nustatyto dydžio sumą už „labai sunkų" pažeidimą, neatsižvelgiant į atitinkamos įmonės dydį.

26 Šis pažeidimas tęstųsi nepaisant to, kad gairės leidžia diferencijavimą pagal tam tikrus veiksnius, t. y. pažeidimo pobūdis, realus pažeidimą padariusio subjekto ekonominis pajėgumas padaryti pastebimą žalą kitiems ūkio subjektams arba nedidelė nagrinėjama rinka. Panaši diferenciacija iš esmės yra įmanoma tik kategorijų, numatytų gairėse, viduje.

27 Dėl Komisijos teiginio, kad bendra apyvarta išreikštas įmonės dydis yra tik vienas iš kriterijų, į kurį Komisija turi atsižvelgti, ieškovė nurodo, kad ji neginčija tam tikrų kriterijų, į kuriuos turi būti atsižvelgta, tačiau kaltina Komisiją to nepadarius jos naudai. Iš teismų praktikos matyti, kad gairės neprieštarauja, „kad nustatant baudos dydį būtų atsižvelgta (arba į bendrą apyvartą, arba į apyvartą negarinėjamo produkto rinkoje) tam, kad būtų laikomasi Bendrijos teisės bendrųjų principų ir kai to reikalauja aplinkybės“ (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 283 punktas).

28 Antra, ieškovė nurodo, kad apskaičiuojant baudas pagal bendrai nustatytas sumas gairės numato apskaičiavimo metodą, kuris nepripažįsta mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) kaip ieškovė. Ji pastebi, kad jos apyvarta 2000 m. buvo 71 mln. eurų ir kad Europos standartinio cinko fosfato rinkoje jos apyvarta 2000 m. buvo tik 3,48 mln. eurų, t. y. 4,9 % jos bendros apyvartos. Ji priduria, kad maža grupė, turinti ne daugiau kaip 6 partnerius, padedamus keleto darbuotojų, yra atsakinga už apyvartą šioje rinkoje. Ji beveik neturėjo jokių pajamų iš nagrinėjamo produkto ir dažnai turėjo nuostolių.

29 Tačiau pagrindinės baudos, įskaitant ir mažiausiai 20 mln. eurų baudas už „labai sunkius“ pažeidimus, yra taikomos ir tada, net jei atitinkama įmonė yra MVĮ. Šio

„baudos dydžio fiksavimo" padarinys šioje byloje yra tas, kad ieškovei paskirta bauda jos bendros apyvartos atžvilgiu yra gerokai didesnė už baudas, paskirtas kitose, pažeidimo sunkumo atžvilgiu panašiose bylose. Grįsdama šį argumentą ieškovė nurodo tam tikrus Komisijos sprendimus, kur pastaroji paskyrė atitinkamai mažesnes baudas (1998 m. sausio 28 d. Komisijos sprendimas 98/273/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/35.733 – VW) (OL L 124, p. 60, toliau – sprendimas dėl *Volkswagen*); 1998 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas 1999/210/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (Byla IV/F-3/33.708 – *British Sugar plc*, byla IV/F-3/33.709 – *Tate & Lyle plc*, byla IV/F-3/33.710 – *Napier Brown & Company Ltd*, byla IV/F-3/33.711 – *James Budgett Sugars Ltd*) (OL L 76, 1999, p. 1); 1998 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimas 1999/60/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/35.691/E-4 – Šiluminės įrangos kartelis) (OL L 24, 1999 p. 1, toliau – sprendimas dėl šiluminės įrangos kartelio)). Be to, ieškovei paskirta bauda yra iki 280 kartų didesnė jos apyvartos atžvilgiu nei byloje *British Sugar*. Kitaip tariant, gairės yra neteisėtos, nes jas taikant pažeidimo sunkumo atžvilgiu panašiose bylose paskiriamos baudos yra neproporcingos apyvartai.

30 Atsakydama į Komisijos argumentą, kad pastaroji nustatydama atskaitos tašką ties 3 mln. eurų (žr. šio sprendimo 13 punktą), o ne ties 20 mln. eurų, atsižvelgė į jos dydį, ieškovė tvirtina, kad „baudos dydžio fiksavimas" vis tiek turi įtakos paskirtoms baudoms ir dėl to baudos būna neproporcingos.

31 Trečia, ieškovė tvirtina, kad pagrindinės baudos didinimas dėl pažeidimo trukmės, numatytas gairėse, taip pat yra neteisėtas. Tam tikri pažeidimai, ypač susitarimai dėl kvotų, tęsiasi kelerius metų. Už šį ilgą laikotarpį jau yra baudžiama, kai pažeidimas kvalifikuojamas kaip labai sunkus. Numatydamos pažeidimo sunkumo didinimą dėl jo trukmės, gairės dvigubai baudžia atitinkamą įmonę.

32 Pirmiausia Komisija abejoja dėl prieštaravimo dėl ieškinio pagrindo teisėtumo priimtinumo, nes gairės nėra ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas. Nors Komisija apskaičiuodama baudas šioje byloje naudojo gairėse numatytą metodą, vis dėlto Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis yra vienintelis jos teisinis pagrindas. Taip pat, net jei gairės turėtų būti pripažintos neteisėtomis, tai neturėtų įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui.

33 Iš esmės Komisija pastebi, kad iš 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų dėl šiluminės įrangos kartelio matyti, jog gairės nepažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimai *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją*, T-15/99, Rink. p. II-1613, *Lögstör Rör prieš Komisiją*, T-16/99, Rink. p. II-1633, *KE KELIT prieš Komisiją*, T-17/99, Rink. p. II-1647, *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, T-21/99, Rink. p. II-1681, *Sigma Tecnologie prieš Komisiją*, T-28/99, Rink. p. II-1845, *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją*, T-31/99, Rink. p. II-1881 ir šio sprendimo 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 223–232 ir 278–291 punktai). Todėl šis prieštaravimas dėl teisėtumo turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

34 Komisija ginčija ieškovės argumento, kad ji turėjo atsižvelgti į mažą jos apyvartą ir kad nukrypo nuo santykio tarp bendros apyvartos ir kituose sprendimuose paskirtos baudos, pagrįstumą. Dėl panašumo į sprendimą *British Sugar* ji pažymi, kad ieškovė, atrodo, manė, jog Komisija turėjo arba nustatyti atskaitos tašką, remdamasi pažeidimo sunkumu, ties 18 mln. eurų (atskaitos taškas byloje *British Sugar*) padauginti iš 280, t. y. ties 5,04 mlrd. eurų, arba ji turėjo ieškovės atveju nustatytą 3 mln. eurų atskaitos tašką padalinti iš 280 ir nustatyti atskaitos tašką ties 10 000 eurų. Ieškovė pamiršo, kad Komisija pagal teismų praktiką turi bet kuriuo atveju nustatyti sumą, turinčią aiškų atgrasantį efektą.

2. *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

35 Pirmiausia konstatuotina, kad nors gairės ir nėra ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas, nes pastarasis yra pagrįstas Reglamentu Nr. 17, jomis įtvirtinama bendra ir abstrakti metodologija, kurią Komisija nusistatė baudoms apskaičiuoti (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 274 punktas). Atsižvelgiant į galimą tokių elgesio taisyklių, pavyzdžiui, gairių, teisinį poveikį, ir į tai, kad jose yra visuotinai taikomų nuostatų, kurias Komisija neabejotinai taikė ginčijamame sprendime, konstatuotina, kad tarp ginčijamo sprendimo ir gairių egzistuoja tiesioginis ryšys. Iš to išeina, kad prieštaravimas dėl teisėtumo yra priimtinas.

36 Gairių neteisėtumą ieškovė grindžia tuo, kad atvirkščiai Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies pažodiniam aiškinimui, kuris, ieškovės manymu, numato, kad baudos turi būti apskaičiuojamos proporcingai atitinkamos įmonės apyvartai, bendrų baudų rūšių atskaitos tašką gairės nustato nepriklausomai nuo apyvartos. Taip pat ignoruojama aplinkybė, kad ieškovė yra MVĮ. Be to, pagal gaires į pažeidimo trukmę atsižvelgiama du kartus.

37 Atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, gairės neperžengia sankcijų teisinio pagrindo ribų, nustatytų Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje. Iš tikrųjų gairėse nustatytas bendras baudų apskaičiavimo metodas remiasi dviem Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nurodytais kriterijais, t. y. pažeidimo sunkumu ir jo trukme, bei laikosi maksimalių ribų kiekvienos įmonės apyvartos atžvilgiu, nustatytų toje pačioje nuostatoje (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 231 ir 232 punktai bei 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 189 ir 190 punktai).

38 Gairės yra Komisijos paaiškinimas, kaip ji vertina kriterijus dėl pažeidimų sunkumo ir trukmės bei pažeidimų vertinimo metodologijos jų pobūdžio ir nagrinėjamų aplinkybių atžvilgiu. Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis nereikalauja, kad bauda būtų proporcinga atitinkamos įmonės apyvartai. Iš to darytina išvada, kad jei bauda viršija 1 mln., ji negali viršyti atitinkamos įmonės apyvartos 10 % ribos (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 278 punktas).

39 Be to, gairės leidžia Komisijai atsižvelgti, kai to reikalauja aplinkybės, į išskirtinę MVĮ situaciją įmonių, kurių apyvarta nagrinėjamoje rinkoje ar bendra apyvarta yra didesnė, atžvilgiu. Pirmosios instancijos teismas šiuo klausimu jau yra nusprendęs, kad, taikant gaires, konkrečios įmonės apyvarta gali būti svarbi, jei reikia atsižvelgti į faktinį ekonominį pažeidėjų pajėgumą padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams ir reikalavimą užtikrinti aiškų atgrasantį baudos efektą arba, jei reikia, atsižvelgti į tai, kad didelės įmonės dažniausiai disponuoja pakankamais teisinių ir ekonominių žinių resursais, padedančiais joms lengviau atpažinti pažeidimus savo veikloje ir suvokti iš to kylančius konkurencijos teisėje nusakomus padarinius. Suinteresuotų įmonių apyvarta gali būti svarbi įvertinant kiekvienos įmonės pažeidimo specifinę svarbą ir tikrąją įtaką konkurencijai ypač tada, kai skiriasi to paties tipo pažeidimus darančių įmonių dydis. Be to, įmonės apyvarta gali būti atspirties taškas nustatant galimai gautą ekonominę arba finansinę naudą arba kitus ypatingus pažeidimo subjektų požymius, į kuriuos turėtų būti atsižvelgiama priklausomai nuo aplinkybių (33 punkte minėtų sprendimų *Lögstör Rör prieš Komisiją*, 295 ir 296 punktai bei *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 203 punktas).

40 Dėl ieškovės tvirtinimo, kad gairės pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, nes jos numato mažiausiai 20 mln. eurų fiksuotą sumą už labai sunkius pažeidimus, net jei atitinkama įmonė yra MVĮ, konstatuotina, kad gairėse numatytos pagrindinės

baudos yra tik „galimos" (I A punktas). Taigi Komisija turi visišką laisvę pagrindinę baudą nustatyti mažesnę nei 20 mln. eurų. Taip pat, nors ieškovė šioje byloje padarė labai sunkų pažeidimą, atskaitos tašką Komisija nustatė ties 3 mln. eurų, t. y. suma gerokai mažesnė už 20 mln. eurų sumą, numatytą gairėse už labai sunkius pažeidimus (ginčijamo sprendimo 309 konstatuojamoji dalis).

41 Dėl ieškovės argumento, kad, taikant gaires, skiriamos baudos apyvartos atžvilgiu yra didesnės nei tos, kurios buvo paskirtos įmonėms ankstesnėse panašiose bylose, pažymėtina, kad ankstesnė Komisijos sprendimų priėmimo praktika baudų konkurencijos srityje savaime nėra teisinis pagrindas (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 234 punktas). Iš tikrųjų aplinkybė, kad Komisija anksčiau už tam tikro pobūdžio pažeidimus skirdavo tam tikro dydžio baudas, nekliudo jai Reglamento Nr. 17 nustatytose ribose padidinti baudų lygį, jei to reikia Bendrijos konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80 – 103/80, Rink. p. 1825, 109 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Europa Carton prieš Komisiją*, T-304/94, Rink. p. II-869, 89 punktas).

42 Kadangi Komisija tą patį pažeidimą dariusioms įmonėms nustato kiekvienai iš jų pateisinamas baudas pažeidimo sunkumo ir trukmės atžvilgiu, negalima jai priekaištauti, kad kai kurių iš šių įmonių bauda apyvartos atžvilgiu yra didesnė už ankstesnėse bylose kitoms įmonėms paskirtą baudą (žr. pagal analogiją 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 278 punktą).

43 Reikia pridurti, kad pažeidimų sunkumas nustatytinas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, specifinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasančiu efektu, tačiau privalomo ir baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti bet kuriuo

atveju, sąrašo nėra (1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C 219/95 P, Rink. p. I-4411, 33 punktas ir 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 236 punktas). Tačiau tokie tinkami duomenys, pavyzdžiui, rinkos, prekės, šalys, įmonės ir atitinkami laikotarpiai, skiriasi priklausomai nuo kiekvienos bylos. Iš to išplaukia, kad Komisija negali būti įpareigota skirti tokios pačios proporcijos baudas visose sunkumo požiūriu panašiose bylose (2004 m. sausio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JCB Service prieš Komisiją*, T-67/01, Rink. p. II-49, 187–189 punktai).

44 Bet kuriuo atveju primintina, kad gairėse numatytos „fiksuotos" sumos yra tik orientacinės, ir todėl iš to negalima daryti išvados apie *per se* proporcingumo principo pažeidimą.

45 Dėl ieškovės argumento, kad taikant gaires į pažeidimo trukmės faktorių atsižvelgiama du kartus, konstatuotina, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalis aiškiai numato, kad nustatant baudos dydį, „atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę". Remiantis šiuo tekstu ir manant, kad tam tikri pažeidimai iš esmės yra tęstiniai, negalima uždrausti Komisijai atsižvelgti į realią jų trukmę kiekvienu konkrečiu atveju. Be to, kartelių, kuriuos, nepaisant to, kad jie laikomi ilgai trunkančiais, po trumpo realaus veikimo atskleidžia Komisija ar kurie išyra pasitraukus vienam iš dalyvių, žalingas poveikis yra visada mažesnis nei tuo atveju, kai kartelių realus veikimas trunka ilgai. Todėl visais atvejais svarbu atskirti pažeidimo trukmę ir jo sunkumą, nustatytą pagal jo pobūdį (žr. šiuo klausimu 37 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 259 punktą).

46 Todėl prieštaravimas dėl teisėtumo turi būti atmestas.

B — *Dėl ieškinio pagrindų dėl panaikinimo*

47 Ieškovė nurodo tris ieškinio pagrindus. Pirmasis ieškinio pagrindas grindžiamas Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies ir gairių pažeidimu. Antrasis ieškinio pagrindas pagrįstas proporcingumo principo pažeidimu. Trečiasis ieškinio pagrindas pagrįstas vienodo požiūrio principo pažeidimu. Ketvirtasis ieškinio pagrindas pagrįstas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau — EŽTK) 7 straipsnio pažeidimu. Penktasis ieškinio pagrindas pagrįstas EB 253 straipsnio pažeidimu.

1. *Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies ir gairių pažeidimu*

48 Ieškovė tvirtina, kad tuo atveju, jei gairės būtų pripažintos teisėtomis, reikėtų konstatuoti, kad Komisija jas klaidingai pritaikė. Ji mano, kad ginčijamo sprendimo 3 straipsnio b punktas pažeidžia ir Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, ir gaires. Šį ieškinio pagrindą sudaro trys dalys, kur ieškovė tvirtina, kad:

— Komisija neteisingai įvertino pažeidimo sunkumą,

— neatsižvelgdama į tai, kad tik maža jos apyvartos dalis buvo susijusi (su karteliu), Komisija pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir gaires,

— Komisija neatsižvelgė į jos ekonominį pajėgumą.

a) Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu pažeidimo sunkumo įvertinimu

49 Ieškovės manymu, pažeidimo sunkumas yra esminis kriterijus apskaičiuojant baudą pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį. Šioje byloje Komisijos pateiktas pažeidimo kvalifikavimas kaip „labai sunkus" dėl jo pobūdžio ir poveikio rinkai (ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamoji dalis) yra klaidingas. Ieškovė nurodo, kad Komisija, pirma, neatsižvelgė į visas tinkamas aplinkybes, ypač į nežymų pažeidimo pobūdį, ir, antra, neteisingai išnagrinėjo jos nustatytus veiksnius. Jei ji būtų teisingai įvertinusi pažeidimą, ji būtų turėjusi paskirti mažesnę baudą.

50 Šioje pirmoje pirmojo ieškinio pagrindo dalyje yra keturi kaltinimai, susiję su tuo, kad Komisija blogai įvertino:

— pažeidimo pobūdį,

— pažeidimo poveikį rinkai,

— krizę cinko fosfato sektoriuje kaip lengvinančią aplinkybę,

— faktą, kad pažeidimas skiriasi nuo kitų, labai sunkiais pripažintų kartelių.

Dėl pažeidimo pobūdžio

— Šalių argumentai

51 Ieškovė tvirtina, kad Komisija turėjo kvalifikuoti pažeidimą kaip vidutinį ir kad dėl to jai turėjo būti skirta mažesnė bauda. Pripažindama, kad kartelis buvo rimtas konkurencijos teisės pažeidimas, ieškovė nurodo, kad rizika konkurencijai buvo reliatyviai ribota, atsižvelgiant į kartelį lengvinančius aspektus. Ji nurodo, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką „nustatant baudų dydį reikia atsižvelgti į visus veiksnius, galinčius padėti įvertinti pažeidimo sunkumą" (2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją*, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 4949 punktas ir 41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 ir 129 punktai). Anksčiau Komisija laikėsi šios praktikos. Tačiau šioje byloje, nors pranešime apie kaltinimus ji pripažino esant veiksniams, įrodantiems pažeidimą lengvinančias aplinkybes, akivaizdžiai pakeitusi savo politiką baudų skyrimo srityje, ji vėliau neatsižvelgė į šiuos veiksnius ginčijamame sprendime. Be to, Komisija savo atsiliepime į ieškinį pakeitė nuomonę apie lengvinančių aspektų svarbą. Iš tikrųjų minėtame atsiliepime ji nurodė, kad šie aspektai buvo tinkami vertinant pažeidimo sunkumą, tačiau jie negali pakeisti to, kad pažeidimas turi būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus".

52 Taip pat ieškovė nurodo priežastis, dėl kurių, jos manymu, pažeidimas neturėjo būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus".

53 Pirmiausia ji tvirtina, kad pažeidimą sudarė neformalus susitarimas, kur atitinkamoms įmonėms nebuvo numatytas joks specialus jo įgyvendinimo mechanizmas. Nors Komisija pranešime apie kaltinimus pripažino šį faktą, vis dėlto ji nesumažino

baudos ginčijamame sprendime. Tačiau sprendime dėl polipropileno Komisija paskyrė nedidelę baudą atsižvelgdama į tai, kad atitinkamos įmonės nenumatė įgyvendinimo mechanizmo (1986 m. balandžio 23 d. Komisijos sprendimo 86/398/EEB dėl EEB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/31.149 – Polipropilenas) (OL L 230, p. 1, toliau – sprendimas dėl polipropileno) 108 punktas). Savo pobūdžiu pažeidimas yra ne toks kenksmingas rinkai, kai jis neturi įgyvendinimo mechanizmo. Ieškovė atmeta Komisijos argumento, pagal kurį ši byla skiriasi nuo bylos, kur buvo priimtas sprendimas dėl polipropileno, pagrįstumą, nes šių susitarimų šalys buvo spaudžiamos ir tai turėjo tą pačia funkciją ir tuos pačius padarinius kaip ir formalus įgyvendinimo mechanizmas. Ji mano, kad tai, jog nebuvo numatyta jokia privaloma priemonė, galinti užtikrinti kvotų laikymąsi ir Polipropileno byloje, ir šioje byloje, yra lemiamas veiksnys.

54 Atsakydama į argumentą, kad Komisija neprivalo atsižvelgti į ankstesnę savo praktiką, ieškovė tvirtina, kad teismų praktika įpareigoja Komisiją atsižvelgti į visus veiksnius, galinčius padėti įvertinti pažeidimo sunkumą (51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4949 punktas). Todėl Komisija negalėjo „vienašališkai ir be pateisinamos priežasties" neatsižvelgti į kriterijus, kuriuos pripažino tinkamais vertindama pažeidimo sunkumą ankstesniuose sprendimuose. Be to, Komisija iškreipė 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Mayr-Melnhof prieš Komisiją* (T-347/94, Rink. p. II-1751). Ieškovė pripažįsta, kad šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nustatė, jog „faktas, kad Komisija savo ankstesnėje sprendimų priėmimo praktikoje konstatavo, jog tam tikri veiksniai yra lengvinančios aplinkybės nustatant baudos dydį, nereiškia, kad ji privalo pateikti tokį patį vertinimą vėlesniame sprendime" (368 punktas). Vis dėlto ji mano, kad šis pareiškimas nepaneigia Komisijos pareigos atsižvelgti į visus tinkamus veiksnius. Ieškovė nurodo, kad įgyvendinimo mechanizmo nebuvimas, konkurencijos kliūčių tarp valstybių narių nebuvimas (žr. šio sprendimo 56 punktą) ir antraeilis kainų vaidmuo (žr. šio sprendimo 57 punktą) yra esminiai veiksniai teisingai vertinant pažeidimo sunkumą. Ji priduria, kad Komisija neatsižvelgė į bet kokius atitinkamoms įmonėms palankius veiksnius, nors tai buvo būtina vertinant pažeidimo sunkumą. Ji patikslina, kad byloje, kur priimtas minėtas sprendimas *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, buvo sektoriaus krizė, į kurią buvo būtina atsižvelgti kaip į lengvinančią aplinkybę arba kaip į objektyvų veiksnį gairių 5 punkto atžvilgiu ir kuri yra mažiau svarbi vertinant pažeidimo sunkumą nei ieškovės nurodyti

veiksniai šioje byloje. Ieškovė taip pat ginčija, kad 27 punkte minėtas sprendimas *LR AF 1998 prieš Komisiją* leidžia Komisijai nesiremti ankstesne savo sprendimų priėmimo praktika. Iš tikrųjų šiame sprendime pateikti Pirmosios instancijos teismo vertinimai atsako į LR AF tvirtinimą, pagal kurį pagal gaires nustatyto ankstesnio baudų lygio pakeitimas yra baudų, kurios gali būti paskirtos, teisinio pagrindo pakeitimas. Šis sprendimas neleidžia Komisijai vertinant pažeidimo sunkumą neatsižvelgti į tinkamus veiksnius.

55 Dėl Komisijos argumento, kad 1998 m. gegužės 14 d. Sprendime *Enso Española prieš Komisija* (T-348/94, Rink. p. II-1875) Pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog įgyvendinimo kontrolės priemonių nebuvimas savaime nėra lengvinanti aplinkybė, ieškovės nurodo, kad ši praktika yra netinkama vertinant pažeidimo sunkumą. Ji priduria, kad 1991 m. gruodžio 17 d. Sprendime *Enichem Anic prieš Komisiją* (T-6/89, Rink. p. II-1623, 269–271 punktai) Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad įgyvendinimo mechanizmo nebuvimas yra lengvinanti aplinkybė.

56 Antra, ieškovė tvirtina, kad kartelio nustatytos kvotos buvo įtvirtintos tik Europos lygmeniu. Atitinkamos įmonės nebandė nustatyti kvotų kiekvienai valstybei, taigi nacionalinės rinkos padalytos nebuvo. Todėl rizika konkurencijai *ab initio* buvo apribota. Ieškovė tvirtina, kad Komisija, atvirkščiai nei 1994 m. lapkričio 30 d. Sprendime 94/815/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (Byla IV/33.126 ir 33.322 – Cementas) (OL L 343, p. 1, toliau – sprendimas dėl cemento), kur ji ypatingą reikšmę suteikė faktui, kad atitinkamos įmonės nustatė kvotas kiekvienai valstybei ir taip pasidalijo nacionalines rinkas, šioje byloje, nustatydama baudos dydį, neatsižvelgė į šią aplinkybę.

57 Trečia, skirtingai nuo kitų „labai sunkiais" pripažintų pažeidimų susitarimas dėl kainų buvo tik antraeilis. Ieškovė pripažįsta, kad daugelio susitikimų metu buvo sprendžiamas ir kainos klausimas, tačiau patikslina, kad diskusijos šiuo klausimu, ypač pažeidimo pradžioje, apsiribojo skundais dėl mažų kainų ir kainų skirtumais atskirose valstybėse narėse. Susitikimų 1994 m. ir 1995 m. metu ranka rašytuose užrašuose nėra jokių nuorodų apie kainas, nes jos nebuvo nustatytos kartelio pradžioje. Ji nurodo, kad, kaip Komisija pažymėjo pranešimo apie kaltinimus 99 punkte, kartelis buvo pagrįstas „tik kiekybės, o ne kainos" principu. Vis dėlto minimalios kainos buvo nustatytos. Ieškovė priduria, kad atitinkamos įmonės nustatė tik orientacines kainas ir kad šių kainų, kaip pripažino pati Komisija, padariniai buvo labiau riboti, nei nustatytų kainų. Ieškovė patikslina, kad ji ginčija ne nustatytus faktus, o tik jų vertinimą.

58 Ieškovė kritikuoja Komisijos tvirtinimus, kad iš tikrųjų nėra lygio skirtumo tarp nagrinėjamo kartelio ir kitų kartelių, kur buvo numatyti tikslūs susitarimai dėl kainų, kvotų ir efektyvaus įgyvendinimo. Ji remiasi faktu, kad šioje byloje konkurencijos ribojimo ir integracijos kliūčių rizika yra gerokai mažesnė.

59 Ketvirta, ieškovė tvirtina, kad, išskyrus vieną klientą, *Tekno Winter*, ir vienintelį atvejį, kai *James Brown* perėmė keletą mažųjų Jungtinės Karalystės įmonių, nebuvo pasidalijimo klientais.

60 Savo ruožtu Komisija nurodo, kad ieškovė netvirtina, jog Komisija peržengė vertinimo ribas ar padarė kitą vertinimo klaidą. Ji tik apskritai tvirtina, jog Komisija „vienašališkai ir be pateisinamos priežasties" neatsižvelgė į savo ankstesnę sprendimų praktiką.

61 Komisija nurodo, kad pagal teismų praktikoje nustatytus principus ji, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į visus tinkamus veiksnius ir nusprendė, kad jis dėl savo pobūdžio turi būti kvalifikuojamas kaip „labai sunkus".

62 Komisija tvirtina, kad ieškovė blogai suprato šios srities teismų praktiką. Ji pripažįsta privalanti įvertinti visus tinkamus veiksnius, tačiau tvirtina, kad teismų praktika vis dėlto nereikalauja, kad tam tikri veiksniai, būtent ieškovės nurodyti šioje byloje, turi sistemingai lemti baudos atskaitos taško sumažinimą. Iš tikrųjų iš teismų praktikos matyti, kad privalomo ar baigtinio kriterijų, į kuriuos privalomai reikia atsižvelgti, sąrašo nėra. Be to, kiekvieno kriterijaus svarba vertinant pažeidimo sunkumą priklauso nuo nagrinėjamos bylos aplinkybių.

63 Komisija taip pat nagrinėja klausimą dėl ieškovės nurodytų tariamai lengvinančių aspektų ir mano, kad jie nesumažina pažeidimo sunkumo. Šiuo klausimu ji pabrėžia visiškai neprivalėjusi remtis savo ankstesne sprendimų praktika.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

64 Pirmiausia pažymėtina, kad ieškovė siekia panaikinti baudą arba ją sumažinti. Ji neginčija ginčijamo sprendimo 1 straipsnio ir pripažįsta Komisijos reikalavimų dėl dalyvavimo kartelyje ir dėl EB 81 straipsnio pažeidimo pagrįstumą. Atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ji nurodė iš esmės neginčijanti jame nurodytų faktų ir todėl turinti teisę į baudos sumažinimą 10 %, remdamasi pranešimu apie bendradarbiavimą (ginčijamo sprendimo 360 ir 363 konstatuojamosios dalys).

65 Taip pat atmestinas ieškovės argumentas, kad Komisija ginčijamame sprendime nekreipė dėmesio į bet kokias aplinkybes, kurios galėtų palengvinti pažeidimą ir kurios buvo nurodytos pranešime apie kaltinimus. Iš tikrųjų Komisija ginčijamame sprendime atsižvelgė į visas nagrinėjamas aplinkybes. Atvirkščiai nei nurodo ieškovė, Komisijos tvirtinimas, kad „susitarimas dėl pardavimų ir kvotų buvo daugiau neformalus, kuriam narės netaikė jokio specialaus įgyvendinimo mechanizmo" (pranešimo apie kaltinimus 67 punktas), iš tikrųjų yra nurodytas ir ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamojoje dalyje. Tvirtinimas, kurį ieškovė priskiria Komisijai, nors jis iš tikrųjų yra *Union Pigments*, kad kartelis buvo pagrįstas „tik kiekybės, o ne kainos" principu (pranešimo apie kaltinimus 99 punktas), yra nurodytas ginčijamo sprendimo 104 konstatuojamojoje dalyje. Be to, Komisija įvertino faktą, kad kvotos buvo taikomos tik Europoje ir kad atitinkamos įmonės tarpusavyje nepasidalijo nacionalinių rinkų (ginčijamo sprendimo 267 ir 273 konstatuojamosios dalys). Ji taip pat atsižvelgė į argumentą, kad kartelio nariai pasidalijo tik vieną klientą (270 ir 277 konstatuojamosios dalys). Be to, atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, ginčijamame sprendime Komisija pateikė šių argumentų vertinimą (104, 274 ir 290–298 konstatuojamosios dalys).

66 Be to, primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pažeidimo sunkumo vertinimas nustatant baudos dydį atliktinas visų pirma atsižvelgiant į konkurencijos apribojimų pobūdį (žr. 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 117 punktą ir minėtą teismų praktiką).

67 Tačiau ieškovė neginčija, kad kartelis nustatė kainas ir kvotas Europoje ir kad buvo pasidalyta mažiausiai vienu klientu. Šiuo klausimu primintina, kad EB 81 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodyti pirmieji akivaizdžiai nesuderinami su bendrąja rinka kartelių pavyzdžiai yra būtent tie, kuriais:

„a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos;

b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, technikos raida arba investicijos;

c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;

<...>"

68 Todėl tokio tipo pažeidimai, ypač jei tai yra horizontalūs susitarimai, teismų praktikoje yra kvalifikuojami kaip „ypač sunkūs" (1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją*, T-141/94, Rink. p. II-347, 675 punktas) arba „bendrijos konkurencijos taisyklių akivaizdūs pažeidimai" (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tréfilunion prieš Komisiją*, T-148/89, Rink. p. II-1063, 109 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 303 ir 338 punktai).

69 Taip pat primintina, kad „labai sunkūs pažeidimai" gairių atžvilgiu yra „horizontalūs apribojimai, tokie kaip kainų karteliai ir rinkos dalijimosi kvotos bei kiti keliantys riziką tinkamam vienos bendros rinkos funkcionavimui veiksmai, tokie kaip nacionalinių rinkų padalijimas ir aiškus įmonių, turinčių faktinį monopolį, piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi" (1 A punkto antrosios pastraipos trečia įtrauka).

70 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad nagrinėjamą pažeidimą Komisija teisingai kvalifikavo kaip labai sunkų dėl savo pobūdžio. Vis dėlto reikia išnagrinėti ieškovės nurodytas tariamai lengvinančias aplinkybes.

71 Pirmiausia dėl ieškovės argumento, kad pažeidimą sudarė neformalus susitarimas dėl pardavimų ir kvotų, kuriam narės netaikė jokio specialaus įgyvendinimo mechanizmo, pastebėtina, kad nebūtina, jog kartelis tarp įmonių būtų pagrįstas draudžiamo susitarimo įforminta privaloma sutartimi. Pakanka, kad atitinkamos įmonės išreikštų savo norą atitinkamai elgtis rinkoje (2003 m. gruodžio 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Ventouris prieš Komisiją*, T-59/99, Rink. p. II-2519, 52 punktas). Formalių įgyvendinimo kontrolės priemonių nebuvimas nebūtinai turi įtakos pažeidimo sunkumui. Tai, kad neteisėtas kartelis įgyvendinamas neformaliai, nepanaikina jo efektyvumo.

72 Nors Komisija sumažino baudą sprendime dėl polipropileno, kaip nurodyta šio sprendimo 41 punkte, jos ankstesnė sprendimų praktika jai pačiai nėra teisinis pagrindas skiriant baudas konkurencijos srityje.

73 Šioje byloje dėl susitarimo dėl pardavimų ir kvotų pažymėtina, kad ginčijamame sprendime Komisija pripažino, kad šis susitarimas buvo „labiau *„gentlemen's agreement*", kadangi kartelio nariai nenustatė jokio sprendimų įgyvendinimo mechanizmo" (72 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto Komisija konstatavo, kad „pardavimo kvotų laikymasis buvo užtikrinamas darant spaudimą nariams kartelio susitikimų metu" (ginčijamo sprendimo 72 ir 276 konstatuojamosios dalys). Ieškovė neginčija, kad nuo 1994 m. iki 1998 m. tarp kartelio narių įvyko šešiolika susitikimų (ginčijamo sprendimo 70 konstatuojamoji dalis) ir kad susitikimų metu atitinkamos įmonės pasikeitė informacija apie pardavimus ir susitarė dėl rinkos dalių. Iš tikrųjų šios įmonės keisdavosi duomenimis apie cinko fosfato pardavimus, pasinaudodamos cinko gamintojų asociacijomis kaip tarpininkais, taip jos galėjo patikrinti, ar kiekviena jų laikosi savo rinkos dalies (69 ir 284 konstatuojamosios dalys). Be to, *Union Pigments* nurodė, kad kartelio nariai per susitikimus dažnai ginčydavosi ir kaltindavo vienas kitą viršijus susitartas kvotas ir kad dėl to kvotų laikymasis buvo

užtikrinamas darant spaudimą susitikimų metu (*Union Pigments* pareiškimo 67 punktas). Nors *Trident* pabrėžia, kad nebuvo jokios kompensacijų sistemos, ji patvirtina, kad dalyviai kaltindavo vienas kitą kartelio susitikimų metu ir skųsdavosi dėl sumažėjusių jų rinkos dalių (*Trident* pareiškimo 2.4.19 punktas).

74 Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad „pasidalijimas klientais buvo naudojamas kaip kompensacija, jei įmonė neišnaudojo savo kvotos" (72 konstatuojamoji dalis). Šį teiginį patvirtino *Union Pigments* pranešimas, pagal kurį 1995 m. klientas *Tekno Winter* (toliau – *Teknos*) buvo paskirtas SNCZ, norint užtikrinti, kad pastaroji turėtų savo 24 % kvotą (67 punktas). *Union Pigments* taip pat konstatuoja tam tikrą laiką nebandžiusi pritraukti naujų klientų, nes tai būtų lėmę kitų atitinkamų įmonių sankcijas jos atžvilgiu (*Union Pigments* pareiškimo 77 punktas).

75 Be to, ieškovė neginčija, kad, remiantis metiniais duomenimis, atitinkamų įmonių realios rinkos dalys buvo labai panašios į tas, kurios joms buvo suteiktos (ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoji dalis). Tai įrodo, kad pardavimų susitarimo įgyvendinimo sistema buvo veiksminga, net jei nebuvo numatyta formali sankcijų sistema.

76 Dėl susitarimų dėl kainų ir klientų pasidalijimo akivaizdu, kad Komisija nei ginčijamame sprendime (žr., pavyzdžiui, 285 ir 286 konstatuojamąsias dalis), nei savo rašytinėse pastabose nenurodo išskirtinio įgyvendinimo mechanizmo. Vis dėlto pažymėtina, kad iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, jog Komisija nustatydama baudų dydžius turi diskreciją, kad skatintų įmones laikytis konkurencijos taisyklių (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktas ir 66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniel Midland Ingredients prieš Komisiją* 56 punktas). Atsižvelgdamas į atitinkamo pažeidimo pobūdį ir šio sprendimo 68 ir 71 punktuose minėtą teismų praktiką, taip pat į jo pasekmes ir poveikį (žr. šio sprendimo 111–118 ir 129 punktus), Pirmosios instancijos teismas konstatuoja, kad Komisija šioje byloje neperžengė šios diskrecijos ribų.

77 Antra, dėl ieškovės argumentų, kad rizika konkurencijai buvo ribota, nes kartelio nustatytos kvotos buvo Europos lygmeniu, primintina, kad gairėse pažeidimai, kuriais siekiama pasidalyti nacionalines rinkas, yra tik nurodomojo pobūdžio, pavyzdžiui, pažeidimai, kurie gali būti kvalifikuojami kaip labai sunkūs (1 A punkto antrosios pastraipos trečia įtrauka). Be to, Pirmosios instancijos teismas 66 punkte minėtame sprendime *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* jau yra nusprendęs, kad planines kainas numatantis kartelis negali išvengti klasifikavimo kaip labai sunkus pažeidimas tik dėl to, kad tai buvo pasaulinis kartelis, kurio nariai nepasidalijo nacionalinių rinkų bendrojoje rinkoje (123–125 punktai). Toks pat vertinimas taikytinas ir šioje byloje.

78 Dėl ieškovės nurodyto sprendimo dėl cemento tai, kad Komisija šiame sprendime nacionalinių rinkų pasidalijimą kvalifikavo kaip labai sunkų pažeidimą, nėra tinkama nagrinėjamoje byloje. Jei atitinkamas kartelis šioje byloje būtų pasidalijęs nacionalines rinkas, Komisija būtų galėjusi nustatyti dar didesnes baudas. Šiuo klausimu konstatuotina, kad gairės numato, jog „kiekvienai šiai kategorijai, ypač sunkių ir labai sunkių pažeidimų, siūlomų baudų skalė įgalina įmonėms skirti skirtingas baudas pagal jų padaryto pažeidimo pobūdį“ (1 A punkto trečioji pastraipa).

79 Be to, pažymėtina, kad remiantis *Union Pigments* 1994 m. kovo 24 d. pirmojo kartelio susitikimo metu buvo nuspręsta, kad „kainos neturi labai skirtis atskirose valstybėse, kai produktai nekerta valstybės sienos“ (*Union Pigments* pareiškimo 51 ir 74 punktai). Todėl akivaizdu, kad atitinkamos įmonės šiuo atveju siekė pasiskirstyti nacionalines rinkas tam tikra dalimi.

80 Trečia, dėl argumento, kad pažeidimas neturėjo būti kvalifikuojamas kaip labai sunkus, nes susitarimas dėl kainų buvo tik antraeilis ir nustatė tik orientacines kainas, kurios savo pobūdžiu turi ribotesnį poveikį nei nustatytos kainos, primintina,

kad ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad kartelio nariai susitarė dėl „mažiausių" ir (arba) „rekomenduojamų" cinko fosfato kainų (65 konstatuojamoji dalis).

81 Kainos, net jei ji yra tik nurodomojo pobūdžio, nustatymas paveikia konkurenciją, nes leidžia visiems kartelio nariams gana tiksliai numatyti, kokia bus jų konkurentų vykdoma kainų politika (1972 m. spalio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vereeniging van Cementhandelaren prieš Komisiją*, 8/72, Rink. p. 977, 21 punktas). Apskritai kalbant, tokie karteliai tiesiogiai veikia konkurencijos atitinkamoje rinkoje esminius principus (68 punkte minėto sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 675 punktas). Iš tikrųjų išreikšdami bendrą norą taikyti tam tikrą kainų lygį savo produktams, atitinkami gamintojai daugiau savarankiškai nenustato savo politikos rinkoje, taip pažeisdami konkurenciją reglamentuojančių Sutarties nuostatų pamatinę koncepciją (68 punkte minėto sprendimo *Eendracht prieš Komisiją* 192 punktas).

82 Atsižvelgiant į šiuos tvirtinimus, nagrinėjamas kartelis negali išvengti klasifikavimo kaip labai sunkus pažeidimas tik dėl to, kad jis nustatė orientacines kainas (žr. šiuo klausimu 66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 118–120 punktus).

83 Dėl ieškovės argumento, kad kainos buvo tik „antraeilės", Pirmosios instancijos teismas mano, kad tai, jog Komisija pripažino, kad susitarimas dėl pardavimo kvotų yra susitarimo „kertinis akmuo" (ginčijamo sprendimo 66 konstatuojamoji dalis), nereiškia, kad susitarimas dėl kainų turi būti laikomas antraeiliu. Iš tikrųjų susitarimas dėl kvotų, susitarimas dėl klientų ir susitarimas dėl kainų nustatymo yra vieno ir to paties kartelio trys aspektai. Tačiau kartelio sunkumas turi būti įvertintas apskritai. Atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį šioje byloje, Komisija turėjo teisę jį kvalifikuoti kaip labai sunkų.

84 Bet kuriuo atveju, Pirmosios instancijos teismas mano, kad susitarimas dėl kainų buvo svarbi kartelio dalis. Be to, Komisija surinko rašytinius įrodymus, patvirtinančius, kad rekomenduojamos kainos buvo aptariamos daugelyje kartelio susitikimų (ginčijamo sprendimo 134, 139, 140, 162, 178 ir 186 konstatuojamosios dalys). Taip pat, atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, susitarimas dėl kainų buvo viena iš kartelio sudedamųjų dalių nuo 1994 m. Iš tikrųjų tarp visų atitinkamų įmonių tik ieškovė administracinės procedūros metu tvirtino, kad šis susitarimas buvo sudarytas tik nuo 1996 m. (ginčijamo sprendimo 268 konstatuojamoji dalis). Tačiau, kaip jau buvo nurodyta šiame sprendime, remiantis *Union Pigments*, 1994 m. kovo 24 d. pirmo susitikimo metu atitinkamos įmonės nusprendė, kad kainos atskirose valstybėse neturi labai skirtis (*Union Pigments* pareiškimo 51 punktas). Iš *Trident* pareiškimo (2.4.24 punktas) taip pat matyti, kad kartelis nustatinėjo kainas kiekviename susitikime. Pirmųjų susitikimų rašytiniai įrodymai nėra tokie gausūs kaip vėlesnių susitikimų. Vis dėlto 1995 m. kovo 27 d. susitikimo dienotvarkė rodo ketinimą svarstyti kainas Vokietijoje, Prancūzijoje, Beniliukse, Jungtinėje Karalystėje, Šiaurės šalyse, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kitose valstybėse (ginčijamo sprendimo 121 konstatuojamoji dalis).

85 Ketvirta, iš to, kad, išskyrus viena klientą *Teknos* ir vienintelį atvejį, kai *James Brown* perėmė keletą mažųjų Jungtinės Karalystės įmonių, negalima daryti išvados, jog nebuvo pasidalijimo klientais ir Komisija neturėjo teisės šio pažeidimo kvalifikuoti kaip labai sunkiu.

86 Ieškovė neginčija, kad buvo pasidalyta *Teknos*, kuri buvo viena iš aštuonių pagrindinių dažų gamintojų Vakarų Europoje (ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamoji dalis).

87 Atitinkamos įmonės nuolat tardavosi dėl šio kliento pasidalijimo ir paeiliui užtikrindavo tiekimą pastarajam (ginčijamo sprendimo 68, 96–97 konstatuojamosios dalys ir *Union Pigments* pareiškimo 63 ir 67 punktai). Jos turėjo lanksčią pasidalijimo sistemą, kad užtikrintų, jog *Teknos* „nesuabejotų dėl susitarimo" (ginčijamo sprendimo 99 ir 100 konstatuojamosios dalys). Pirmosios instancijos

teismas konstatuoja, kad *Teknos* mokėtina kaina buvo šio susitarimo objektas ir buvo susitarta, kad joks kitas gamintojas, nei tas, kurio buvo „eilė", galėtų pasiūlyti mažesnę už sutartą kainą (ginčijamo sprendimo 96 konstatuojamoji dalis ir *Trident* pareiškimo 2.4.22 punktas).

88 Be to, ieškovė neginčija, kad *James Brown* perėmė keletą mažųjų įmonių (ginčijamo sprendimo 180 ir 277 konstatuojamosios dalys). *James Brown* neneigia šių perėmimų.

89 Taip pat nurodytina, kad Komisija, remdamasi 1995 m. kovo 30 d. *Union Pigments* raštu patvirtino, jog buvo susitarta dėl *Jotun* pasidalijimo (ginčijamo sprendimo 277 konstatuojamoji dalis). Nors šis raštas nėra tiesiogiai skirta *Jotun* pasidalijimui, ieškovė tiesiogiai neginčija šio tvirtinimo. *Jotun* taip pat yra viena iš aštuonių pagrindinių dažų gamintojų Vakarų Europoje (ginčijamo sprendimo 52 konstatuojamoji dalis).

90 Iš to aišku, kad Komisija teisingai konstatavo, jog buvo pasidalyta tam tikrais klientais. Tai, kad šis pasidalijimas siejamas tik su tam tikrais, o ne su visais rinkoje veikiančiais klientais, negali paneigti išvados, kad nagrinėjamas kartelis buvo labai sunkus pažeidimas.

91 Atsižvelgiant į šiuos vertinimus, ieškovės kaltinimas, kad atitinkamas pažeidimas nėra labai sunkus pažeidimas, yra atmestinas.

Dėl pažeidimo poveikio

— Šalių argumentai

92 Pirmiausia ieškovė pastebi, kad išvadą dėl pažeidimo labai sunkaus pobūdžio Komisija iš esmės pagrindė šio pažeidimo poveikiu rinkai. Ji tvirtina, kad Komisija šiuo klausimu padarė vertinimo klaidą. Pagal teismų praktiką Komisija, vertindama pažeidimo sunkumą, turėjo atsižvelgti į visas aplinkybės, galinčias daryti poveikį rinkai (51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4949 punktas). Remdamasi šia teismų praktika Komisija savo ankstesnėje sprendimų priėmimo praktikoje patvirtino, kad ribotas poveikis rinkai ir nevisiškas susitarimų įgyvendinimas yra duomenys, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant pažeidimo sunkumą (sprendimo dėl polipropileno 108 punktas ir 1998 m. gruodžio 9 d. Komisijos sprendimo 1999/271/EB dėl EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūros (IV/34.466 – Graikijos keltai) (OL L 109, p. 24, toliau – sprendimas dėl Graikijos keltų), 162 punktas). Sprendime dėl Graikijos keltų Komisija konstatavo, kad tai, jog šalys nevisiškai taikė specialius susitarimus dėl kainų ir kad taikydamos įvairias nuolaidas konkuravo kainų atžvilgiu, buvo priežastis pažeidimą kvalifikuoti kaip sunkų, o ne kaip labai sunkų. Tačiau šioje byloje Komisija neatsižvalgė nei į tai, kad nagrinėjami susitarimai nebuvo įgyvendinami kruopščiai, nei į tai, kad jie turėjo ribotą poveikį rinkai.

93 Pirma, dėl pažeidimo įgyvendinimo ieškovė tvirtina, kad Komisija klaidingai konstatavo, jog atitinkamos įmonės kruopščiai įgyvendino susitarimą dėl kainų. Pirmiausia savo išvadą dėl susitarimo dėl kainos Komisija grindė *Trident* pareiškimu, pagal kurį jos vidiniai tarifai atspindėjo susitartas kainas (ginčijamo sprendimo 285 konstatuojamoji dalis). Tokiu būdu ji iškraipė šį pareiškimą. Iš tikrųjų *Trident* taip pat konstatavo, kad remiantis jos patirtimi „per susitikimus aptartų kainų nebuvo laikomasi ir iš esmės buvo leidžiama pardavinėti žemesnėmis nei

orientacinės, dėl kurių buvo susitarta, kainomis" (*Trident* pareiškimo 2.4.25 punktas). Šį teiginį patvirtino *Union Pigments* pareiškimas, pagal kurį, pirma, praktiškai buvo neįmanoma nustatyti kainų ir, antra, orientacinių kainų nebuvo laikomasi Skandinavijos šalyse (60 punktas). Tai, kad *Trident* savo vidaus kainų kataloge surašė nurodomąsias kainas, neleidžia daryti išvados, atsižvelgiant į aplinkybes, kad nagrinėjami susitarimai buvo kruopščiai taikomi.

94 Antra, atitinkamos įmonės pardavinėjo standartinį cinko fosfatą mažesnėmis nei susitartos kainos, be to, dažnai buvo taikomos nuolaidos. Ypač ieškovės nustatytos kainos buvo gerokai mažesnės nei kartelio nustatytos orientacinės kainos. Iš tikrųjų cinko oksido, taigi cinko, kainos pirmiausia nustatė cinko fosfato kainas, kadangi jos sudaro pagrindinę gamybos sąnaudų dalį. Cinko kainos nuo 1990 m. iki 2000 m. labai svyravo. Ieškovė tvirtina, kad jos kainų augimas 1997 m. yra susijęs su cinko kainų augimu, o ne su orientacinių kainų laikymusi. Be to, *Trident* pateikė Komisijai dokumentus, įrodančius, kad atitinkamos įmonės dažnai pardavinėjo mažesnėmis nei sutartomis kainomis. Trečia, atitinkamos įmonės buvo priverstos palikti mažesnes kainas dėl importo iš trečiųjų valstybių rizikos. Apibendrinant, atvirkščiai Komisijos išvadoms, atitinkamos įmonės nesilaikė susitarimų dėl kainų. Ieškovė pažymi, kad atsiliepime į ieškinį Komisija nepateikė savo vertinimo dėl minėtų argumentų.

95 Sprendime dėl Graikijos keltų Komisija nusprendė sumažinti baudą ir pažeidimą kvalifikuoti kaip sunkų, o ne kaip labai sunkų, nes susitarimai nebuvo visiškai įgyvendinti. Komisija turėjo remtis šia praktika ir nagrinėjamoje byloje. Atsakydama į argumentą, kad Komisija neprivalo remtis savo ankstesne sprendimų priėmimo praktika, ieškovė vėl tvirtina, kad ji turi atsižvelgti į visus veiksnius, galinčius padėti įvertinti pažeidimo sunkumą, įskaitant veiksnius, kurie jos ankstesnėje sprendimų priėmimo praktikoje buvo pripažinti tinkamais. Pirmosios instancijos teismo praktika patvirtina, kad apskaičiuojant baudą turi būti atsižvelgiama į konkretų pažeidimo poveikį rinkai (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, T-308/94, Rink. p. II-925, 172 punktas ir kiti).

Dėl Komisijos argumento, kad bauda gali būti sumažinta tik tada, jei nei viena susitarimo dalis nebuvo įvykdyta, ieškovė tvirtina, kad net jei tik viena susitarimo dalis nebuvo vykdoma, į tai reikia atsižvelgti. Šioje byloje į faktą, kad susitarimo dėl kainų nebuvo laikomasi, turėjo būti atsižvelgta tam, kad būtų sumažinta bauda.

96 Antra, dėl kartelio poveikio rinkai Komisija taip pat padarė vertinimo klaidų. Pirmiausia ieškovė ginčija Komisijos tvirtinimą, kad pažeidimas turėjo realų poveikį, nes atitinkamos įmonės užėmė 90 % EEE rinkos. Nors nurodytos įmonės užimą didelę dalį rinkos, pažeidimas nebuvo susijęs su modifikuotu cinko fosfatu, o tik su standartiniu cinko fosfatu, kuris apima tik 55 % Europos cinko fosfato rinkos. Taigi pažeidimas turėjo įtakos tik daliai Europos cinko fosfato rinkos. Dėl Komisijos argumento, kad pirkėjai pradėjo rinktis modifikuotą cinko fosfatą turi būti laikomas realiu poveikiu rinkai, ieškovė teigia, kad, pirma, šis argumentas nebuvo nurodytas ginčijamame sprendime ir, antra, šis tvirtinimas nepaneigia fakto, kad pažeidimas buvo susijęs tik su rinkos dalimi ir kad dėl to poveikis *a fortiori* buvo ribotas. Antra, atitinkamos įmonės nepasiekė savo pagrindinių tikslų. Ieškovė šiuo klausimu nurodo, jog dėl to, kad rinka niekada nebuvo padalyta pagal valstybes, daugelyje valstybių narių buvo „didelė konkurencija dėl klientų ir todėl – dėl rinkos dalių". Ji pateikia grafikus, įrodančius didelius jos pardavimų skirtumus atskirose valstybėse narėse ir didelę konkurenciją nagrinėjamoje rinkoje. Taip pat pasidalijimas klientais buvo išimtinis kartelio viduje. Galiausiai orientacinės kainos niekada nebuvo pasiektos, o tai įrodo didelės konkurencijos egzistavimą.

97 Ieškovė tvirtina, kad kartelio poveikis buvo ribotas dėl daugelio priežasčių. Pirmiausia cinko fosfato pirkėjai yra didelės įmonės, turinčios didelę įtaką derybose dėl kainos ir nuolat ieškančios geriausio pasiūlymo. Atsakydama į Komisijos

argumentą, kad ši perkamoji galia nesumažina kartelio poveikio, ieškovė nurodo, kad pažeidimų poveikis yra kur kas labiau apribotas, kai priešinga šalis rinkoje yra galinga, nei tada, kai pirkėjai yra silpnesni. Antra, kitų konkurentų buvimas rinkoje ir pakaitalų egzistavimas, įskaitant iš trečiųjų valstybių importuojamą kalcio fosfatą, turėjo labai didelę įtaką standartinio cinko fosfato kainai. Trečia, ieškovė pakartoja, kad kol truko pažeidimas, cinko fosfato kaina labai priklausė nuo cinko kainos ir kad dideli cinko kainos svyravimai turėjo įtakos cinko fosfato kainų svyravimams. Taip pat susitarimas dėl cinko fosfato kainos iš tikrųjų negalėjo turėti poveikio. Ketvirta, cinko fosfatas sudaro tik labai nedidelę dalį, t. y. 0,08 % galutinio produkto kainos. Nedideli susitarimais padaryti pakeitimai praktiškai neturėjo neigiamo poveikio dažų kainai, t. y. vartotojams. Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad atvirkščiai nei ankstesnėje savo praktikoje, Komisija šioje byloje nenagrinėjo, ar vartotojai patyrė žalą.

98 Atsakydama į Komisijos tvirtinimą, kad ribotas poveikis yra svarbus veiksnys vertinant pažeidimo sunkumą, ieškovė tvirtina, kad tai visiškai nepaneigia to fakto, kad Komisija, vertindama pažeidimo sunkumą, privalo atsižvelgti į konkretų pažeidimo poveikį rinkai. Kuo labiau ribotas poveikis rinkai, tuo mažiau pažeidimas turi būti kvalifikuojamas kaip sunkus (95 minėto sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 172 punktas ir kiti).

99 Galiausiai ieškovė nurodo, kad susitarimų nesilaikymą „būtinai" reikia vertinti kaip lengvinančią aplinkybę, pateisinančią baudos sumažinimą pagal gairių 3 punktą. Tačiau dublike ji tvirtina, kad grindžiant šią pirmojo ieškinio pagrindo dalį jos nurodyti argumentai yra susiję su „klausimu, ar vertinant pažeidimo sunkumą turi būti atsižvelgta į nevisišką susitarimų laikymąsi ir į pažeidimo poveikio ribotumą", o ne su klausimu dėl netinkamo susitarimų laikymosi, kaip lengvinančios aplinkybės.

100 Komisija tvirtina neprivalanti sumažinti pagrindinės baudos, kai ne visos susitarimo dalys buvo įgyvendintos ir kai rinkoje nebuvo visiškai pasiekti užsibrėžti tikslai. Ji priduria, kad nėra išsamaus pažeidimo sunkumo vertinimo kriterijų sąrašo.

101 Komisija taip pat neigia, kad jos išvados yra klaidingos. Pirmiausia ji primena, kad jos išvada dėl pažeidimo įgyvendinimo neapsiribojo tik kainų nustatymu, tačiau taip pat apėmė ir rinkos, ir mažiausiai vieno kliento pasidalijimą (ginčijamo sprendimo 72, 284, 286 ir 287 konstatuojamosios dalys), o tai yra veiksniai, kurių ieškovė neginčijo. Realus orientacinių kainų taikymas buvo įrodytas ne tik *Trident* pareiškimu, pagal kurį jos vidaus tarifai atspindėjo susitartas kainas (ginčijamo sprendimo 285 konstatuojamoji dalis), tačiau ir tuo, kad vidutinės ieškovės kainos atitiko Vokietijai rekomenduojamas kainas su laiko nukrypimais. Bet kuriuo atveju, net jei nurodomosios kainos nebuvo visiškai pasiektos, tai nereiškia, kad ieškovė nesilaikė susitarimų. Susitardamos dėl kvotų rinkoje ir dėl tikslinių kainų atitinkamos įmonės turėjo didelę laisvę naudotis klientais. Iš teismų praktikos matyti, kad įmonė, kuri veikia ne pagal susitarimą kartelio viduje, gali paprasčiausiai bandyti juo pasinaudoti savo naudai (95 punkte minėto sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 230 punktas). Šioje byloje akivaizdu, kad negalima kelti klausimo dėl „realaus neteisėtų susitarimų nesilaikymo" gairių atžvilgiu.

102 Antra, Komisija neigia padariusi vertinimo klaidą dėl kartelio poveikio rinkai. Pirmiausia, nors pažeidimas buvo susijęs tik su standartiniu cinko fosfatu, o ne su jo modifikuotais jo variantais, akivaizdu, kad kartelis iš esmės kontroliavo pasaulinę cinko fosfato gamybą. Net jei pažeidimas skatino klientus persiorientuoti į modifikuotą cinko fosfatą, šią reakciją reikia laikyti realiu pažeidimo poveikiu. Antra, Komisija primena ginčijamame sprendime pripažinusi, jog atitinkamų įmonių užsibrėžti tikslai nebuvo visiškai pasiekti (297 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto pažeidimo poveikis rinkai buvo didžiulis. Šis poveikis buvo įrodytas tuo, kad atitinkamų įmonių realiai turimos rinkos dalys buvo beveik identiškos dalims, kurios joms buvo suteiktos susitarimu dėl kiekybės (ginčijamo sprendimo 72 konstatuoja-

moji dalis), ir kadangi ieškovės vidutinės kainos tiksliai atitiko rekomenduojamas kainas su laiko nukrypimais. Šis vidutinių kainų kitimas taip pat rodo, kad net jei cinko kainos svyravimai turėjo įtakos cinko fosfato kainai, tai nepakeitė kartelio narių nustatytų priemonių poveikio. Bet kuriuo atveju, jei cinko fosfato kaina buvo nustatoma tik pagal cinko kainą, ieškovė nepaaiškino, kodėl kartelis nustatė rekomenduojamas kainas ketverių metų laikotarpiui (ginčijamo sprendimo 92–94, 104, 274 ir 285 konstatuojamosios dalys).

103 Dėl ieškovės nurodytų pažeidimo riboto poveikio priežasčių Komisija tvirtina, kad net ribotas poveikis, kurį ieškovė pripažįsta buvus, yra labai svarbus nustatant pažeidimo sunkumą. Vis dėlto ji ginčija šiuo klausimu ieškovės nurodytus argumentus.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

104 Gairių 1 A punkte Komisija vertindama pažeidimo sunkumą aiškiai įsipareigojo atsižvelgti ne tik į pažeidimo pobūdį ir susijusios geografinės rinkos dydį, bet ir į jo įtaką rinkai, kur tai gali būti įvertinta. Nagrinėjamu atveju visi šie kriterijai yra nurodyti ginčijamo sprendimo 300 konstatuojamojoje dalyje.

105 Atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, savo išvados dėl pažeidimo sunkumo Komisija „iš esmės" negrindė jo poveikiu. Ji neišskyrė pažeidimo poveikio labiau nei kitų veiksnių.

Iš tikrųjų ji sumažino konkrečios įtakos svarbą nurodydama, kad buvo „labai sunku" nuspręsti dėl šio tipo kartelio poveikio (279 konstatuojamoji dalis) ir atsižvelgdama į tai, kad atitinkamos įmonės nepasiekė visų savo tikslų (297 konstatuojamoji dalis).

106 Primintina, kad pagal teismų praktiką, norėdama įvertinti konkrečią pažeidimo įtaką rinkai, Komisija turi įvertinti konkurenciją, kuri būtų įprastai egzistavusi, jei nebūtų buvę pažeidimo (žr. 66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 150 punktą ir jame minėtą teismų praktiką).

107 Dėl susitarimo dėl pardavimo kvotų Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija galėjo konstatuoti, jog jis buvo „kruopščiai" įgyvendinamas (žr. šio sprendimo 73 ir 74 punktus ir ginčijamo sprendimo 72, 284 ir 287 konstatuojamąsias dalis). Iš tikrųjų, kaip nurodyta šio sprendimo 75 punkte, akivaizdu, kad remiantis metiniais duomenimis, „penkių gamintojų realios rinkos dalys buvo labai panašios į tas, kurios joms buvo suteiktos" (ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamoji dalis). Iš to darytina išvada, kad Komisija teisingai nusprendė, jog susitarimas dėl pardavimo kvotų turėjo poveikį rinkai. Pridurtina, kad per posėdį ieškovė pripažino, jog šis susitarimas turėjo įtakos konkurencijai, nes dėl jo nusistovėjo stabilios kainos (žr. taip pat ginčijamo sprendimo 114 konstatuojamąją dalį). Be to, dėl stabilių rinkos dalių nebuvo būtina taikyti agresyvios kainų mažinimo politikos, kuri buvo vykdoma iki kartelio ėjusiais metais kainų karo metu (žr. ginčijamo sprendimo 74 ir 75, 114 ir 115 konstatuojamąsias dalis).

108 Ieškovė tvirtina, kad pardavimų skirtumai nacionalinėse rinkose rodo, jog susitarimas neturėjo poveikio. Šiuo klausimu primintina, kad kvotos buvo nustatytos Europos lygmeniu. Todėl, net jei nacionaliniai pardavimai skyrėsi, tai nekeičia to fakto, kad europinių kvotų buvo laikomasi.

109 Tokiomis aplinkybėmis konkreti susitarimo įtaka kvotoms, kartelio „kertinis akmuo" (ginčijamo sprendimo 66 konstatuojamoji dalis), turi būti laikoma pakankamai įrodyta.

110 Dėl susitarimo dėl kainų Komisija ginčijamame sprendime tvirtina, kad jo buvo kruopščiai laikomai (283 ir 285 konstatuojamosios dalys). Ieškovė ginčija šį tvirtinimą.

111 Primintina, kad Komisija teisingai pastebėjo, jog nagrinėjamas susitarimas buvo susijęs su planinėmis kainomis (žr. šio sprendimo 80 dalį). Tačiau susitarimo dėl planinių, o ne dėl fiksuotų kainų laikymasis neįpareigoja taikyti susitartų kainų, tačiau šalys tik stengiasi laikytis sutartų planinių kainų (66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 271 punktas).

112 Pirmosios instancijos teismas mano, kad šioje byloje šalys siekė laikytis planinių kainų. Kainų lygis buvo aptariamas kiekviename susitikime ir buvo nustatomos rekomenduojamos kainos (žr. šio sprendimo 84 punktą). Toks nustatymas iškraipė konkurenciją rinkoje. Pirkėjų derybų dėl kainos laisvė buvo apribota (žr. šiuo klausimu 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 745 punktą). Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 81 punkte, kainos nustatymas, net jei jis paprasčiausiai yra nurodomojo pobūdžio, veikia konkurenciją, nes leidžia visiems kartelio nariams gana tiksliai numatyti, kokia bus jų konkurentų vykdoma kainų politika (81 punkte minėto sprendimo *Vereeniging van Cementhandelaren prieš Komisiją* 21 punktas).

113 Be to, grįsdama savo išvadą, kad susitarimo dėl kainų buvo laikomasi, Komisija turėjo teisę remtis *Britannia* ir *Trident* pateiktomis instrukcijomis dėl jų vidaus tarifų. Šios instrukcijos iš esmės beveik tiksliai atitinka mažiausias per susitikimus nustatytas kainas (žr. taip pat *Trident* pareiškimo 2.4.25 punktą ir ginčijamo sprendimo 92 ir 285 konstatuojamąsias dalis). *Trident* pripažino, kad šiomis instrukcijomis buvo remiamasi derantis dėl kainų su klientais (*Trident* pareiškimo 2.4.26 punktas). Iš tikrųjų iš šių tarifų matyti, kad instrukcijose nurodytos kainos atitiko „minimalių kainų lygį" ir kad jos „negalėjo būti mažinamos iš anksto nepasitarus su (darbuotojo pavardė)", t. y. asmeniu, kuris atstovavo *Trident* (anksčiau *Britannia*) per kartelio susitikimus. Nors Komisija neįrodė, kad visos atitinkamos įmonės sudarė tokias instrukcijas, Pirmosios instancijos teismas mano, kad *Trident* ir *Britannia* instrukcijos yra svarbus įrodymas (žr. šiuo klausimu 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 340–342, punktus ir šiuo sprendimo 95 punkte minėto sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 194 punktą).

114 Pridurtina, kad *Trident* tvirtina, jog atitinkamos įmonės per susitikimus gana dažnai ginčydavosi dėl pardavimų kainų lygio. Rekomenduojamas kainas jos naudojo kaip atskaitos tašką šiuo klausimu (*Trident* pareiškimo 2.4.27 ir 3.1.2 punktai).

115 Iš to matyti, kad net jei Komisija detaliai neįrodė, kad susitarimas dėl kainų buvo „kruopščiai" įgyvendinamas, ir net jei nenustatė išskirtinio įgyvendinimo mechanizmo (šio sprendimo 76 punktas), ji turėjo teisę konstatuoti, kad šis susitarimas buvo įgyvendinamas.

116 Dėl susitarimo dėl kainų poveikio Pirmosios instancijos teismas pabrėžia, kad *Union Pigments* ir *Trident*, atitinkamos įmonės, labiausiai bendradarbiavusios su Komisija (ginčijamo sprendimo 366 konstatuojamoji dalis), skirtinguose dokumentuose konstatavo, kad dėl šio susitarimo atsirado kainų „vientisumas" arba padidėjo rinkoje nusistovėjusios kainos. Šios įmonės pripažino, kad vienas iš kartelio privalumų buvo kainų karo, kur jos dalyvavo, pabaiga (*Union Pigments* pareiškimo

49 punktas ir *Trident* pareiškimo 3.1.1(c) punktas; taip pat žr. ginčijamo sprendimo 84 ir 103 konstatuojamąsias dalis). Iš to aišku, kad dėl kartelio padidėjo kainos rinkoje. Taip pat nurodytina, kad iš 1995 m. kovo 30 d. (taigi faktinių aplinkybių laikotarpiu) *Union Pigments* rašto matyti, jog dėl kainų nustatymo išaugo rinkoje nusistovėjusios kainos. Tame pačiame rašte *Union Pigments* tarp kartelio privalumų nurodo tai, kad ji galėjo nustatyti „didesnes kainas pirmąjį 1995 m. ketvirtį". Be to, *Union Pigments* savo pareiškime patvirtino, kad metai iš metų kartelio rezultatas buvo visiškas kainų „vientisumas", išskyrus Šiaurės šalis (*Union Pigments* pareiškimo 73 punktas). Ieškovė tvirtina, kad pagal *Union Pigments* buvo „praktiškai neįmanoma" nustatyti kainų ir kad nurodomųjų kainų nebuvo laikomasi Skandinavijos šalyse. Šiuo klausimu konstatuotina, kad *Union Pigments* savo pareiškime nurodė, jog buvo „sunku", o ne „praktiškai neįmanoma" užtikrinti, kad kainos nesiskirtų atskirose valstybėse dėl valiutų svyravimų (*Union Pigments* pareiškimo 60 punktas).

117 *Trident* konstatavo, o ieškovė tai taip pat patvirtino, kad susitikimų metu aptartų kainų nebuvo visiškai laikomasi ir kad parduodama buvo mažesne nei sutarta orientacinė kaina (*Trident* pranešimo 2.4.25 punktas). Komisija ginčijamame sprendime atsižvelgė į argumentą, kad pardavimų kainos neidealiai atitiko rekomenduojamas kainas (275, 291 ir 297 konstatuojamosios dalys). Pirmosios instancijos teismas šiuo klausimu pabrėžia, kad kartelis nustatė tik planines, o ne fiksuotas kainas. Dėl to, kad įmonės prekiavo mažesnėmis nei orientacinėmis kainomis negalima daryti išvados, kad kartelis neturėjo poveikio. Kartelio narių nauda buvo bendras žinojimas apie veiksmus kainų srityje, derantis su jų klientais. Be to, pažymėtina, kad *Trident* pripažįsta, jog prie jos pranešimo pridėtos lentelės įrodo, kad nuo 1995 m. pradžios jos vidutinės kainos buvo didesnės negu anksčiau. *Trident* mano, kad galima buvo daryti išvadą, jog didesnių kainų stabilumas yra susijęs su kartelio susitikimais (*Trident* pareiškimo 3.2.7 punktas). *Trident* taip pat tvirtina, kad jos pardavimo kainų skirtumai yra susiję su kartelio rekomenduojamomis kainomis (*Trident* pareiškimo 2.4.26 ir 3.2.5 punktai).

118 Iš pagrindinių įmonių, bendradarbiavusių su Komisija, objektyvių tvirtinimų matyti, kad kainos nustatymai turėjo įtakos rinkos kainų lygiui (žr. šiuo klausimu 112 punkte minėto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 746 ir 747 punktus).

119 Ieškovė taip pat tvirtina, kad kartelio poveikis buvo ribotas dėl kitų įvairių priežasčių.

120 Pirmiausia dėl ieškovės argumento, kad cinko fosfato pirkėjai yra didelės įmonės, turinčios didelę įtaką derybose dėl kainos ir kurios nuolat ieško geriausio pasiūlymo, konstatuotina, kad Komisija netvirtino atvirkščiai ginčijamame sprendime (51, 52 ir 339 konstatuojamosios dalys). Nepaisant pirkėjų galios, Komisija galėjo nuspręsti, kad konkurencijos sąlygos buvo iškraipytos nagrinėjamo kartelio.

121 Antra, ieškovė tvirtina, kad kitų konkurentų buvimas rinkoje ir pakaitalų egzistavimas, įskaitant kalcio fosfatą, importuojamą iš trečiųjų valstybių, turėjo labai didelę įtaką standartinio cinko fosfato kainai. Iš tikrųjų ieškovė tvirtina, kad standartinis cinko fosfatas užima tik 55 % Europos cinko fosfato rinkos ir kad pažeidimas turėjo įtakos tik daliai rinkos. Atsakydama į Pirmosios instancijos teismo klausimą Komisija pripažįsta, kad ji neatliko išsamesnio nagrinėjamos rinkos tyrimo ir patvirtina, kad sprendimas yra susijęs tik su standartiniu cinko fosfatu. Nors Komisija ginčijamame sprendime daro nuorodą į dalinius pakaitalus, pavyzdžiui, kalcio fosfatą ir modifikuotą cinko fosfatą (ginčijamo sprendimo 45 ir 46 konstatuojamosios dalys), ji nenagrinėja šių pakaitalų svarbos ir nesiaiškina, ar standartinis cinko fosfatas patenka į tą pačią pakaitalų rinką.

122 Pažymėtina, kad taikant EB 81 straipsnį priimtame sprendime Komisija yra įpareigota apibrėžti nagrinėjamą rinką tik tuo atveju, kai to nepadarius neįmanoma nustatyti, ar nagrinėjami įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir ar jų tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas bendrojoje rinkoje (1998 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 93–95 ir 105 punktai ir 2000 m. liepos 6 d. Sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 230 punktas). Pridurtina, kad šių produktų apyvarta, buvusi apribotų veiksmų objektu, yra objektyvus veiksnys, kuris pateikia tikslią šių veiksmų kenksmingumo normaliai konkurencijai apimtį (1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *British Steel prieš Komisiją*, T-151/94, Rink. p. II-629, 643 punktas ir 2003 m. liepos 9 d. Sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją*, T-220/00, Rink. p. II-2473, 91 punktas).

123 Šioje byloje ieškovė ginčija tik pažeidimo poveikio apimtį (žr. šio sprendimo 94 punktą). Iš tikrųjų ir savo rašytiniuose dokumentuose, ir posėdžio metu ji pripažino (žr. šio sprendimo 107 punktą), kad pažeidimas turėjo poveikį.

124 Be to, neginčijama, kad atitinkamos įmonės kontroliavo 90 % standartinio cinko fosfato gamybos. Net manant, kad nagrinėjamų produktų rinka apima ir kitus produktus, didelė rinkos dalis būtų kontroliuojama nagrinėjamų įmonių. Kadangi Komisija pateikė konkrečių įrodymų apie pažeidimo poveikį (žr. šio sprendimo 107–118 punktus), ypač pačių gamintojų objektyvius tvirtinimus faktinių aplinkybių metu, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ji pakankamai įrodė pažeidimo poveikį. Šiuo klausimu primintina, kad Komisija ginčijamame sprendime sumažino pažeidimo poveikio svarbą (žr. šio sprendimo 105 straipsnį).

125 Be to ginčijamame sprendime, atsakydama į SNCZ argumentą, kad cinko fosfato galimas pakeičiamumas įrodo, jog pažeidimas neturėjo realaus poveikio, Komisija

konstatuoja, kad SNCZ pripažįsta, jog kalcio fosfatas naudojamas tik labai mažais kiekiais (ginčijamo sprendimo 297 konstatuojamoji dalis). Šiame ieškinyje ieškovė nepateikė įrodymų, kad tariami pakaitalai turėjo „didelę įtaką standartinio cinko fosfato kainai". *Union Pigments* aiškiai konstatavo, kad ieškovė siekė didesnių standartinio cinko fosfato kainų tam, kad modifikuotas cinko fosfatas taptų konkurencingesnis (*Union Pigments* pareiškimo 59 punktas ir 1995 m. kovo 25 d. *Union Pigments* raštas). Todėl ieškovės argumentas, kad pakaitalų rizika ribojo kartelio poveikį, yra nepriimtinas. Be to pastebėtina, kad iš *Union Pigments* pareiškimo matyti, jog importas iš trečiųjų valstybių buvo ribojamas (*Union Pigments* pareiškimo 33 ir 34 punktai).

126 Trečia, dėl ieškovės tvirtinimo, kad jos kainų augimas 1997 m. buvo susijęs su dideliu cinko kainos išaugimu ir orientacinių kainų nesilaikymu, konstatuotina, kad Komisija ginčijamame sprendime aiškiai patvirtina, jog daugelis faktorių gali turėti įtakos nagrinėjamo produkto kainai (ginčijamo sprendimo 279 konstatuojamoji dalis). Ji pripažįsta, kad cinko fosfatas labai priklauso nuo cinko metalo kainos (339 konstatuojamoji dalis). Komisija galėjo konstatuoti, kad šis faktorius neturėtų būti pervertintas. Iš tikrųjų tik vieną kartą 1997 m. stipriai pakilo cinko metalo kaina, o kartelis egzistavo nuo 1994 m. (ginčijamo sprendimo 340 konstatuojamoji dalis). Be to, nors 1997 m. stipriai pakilo cinko kaina, iš ieškinio 6 priedo matyti, kad ši kaina taip pat labai sumažėjo 1997 m. pabaigoje, tačiau ieškovės nustatyta cinko fosfato kaina nesumažėjo (žr. taip pat ginčijamo sprendimo 340 konstatuojamąją dalį).

127 Bet kuriuo atveju, nustatant bendrą baudos dydį, poveikis, į kurį reikia atsižvelgti nustatant bendrą baudų lygį, nėra tas, kuris išplaukia iš realios veiklos, kurią tvirtina vykdžiusi įmonė, o tas, kuris išplaukia iš pažeidimo, kur ji dalyvavo, visumos (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic*

Partecipazioni, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 152 punktas ir šio sprendimo 66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 160 ir 167 punktai).

128 Ketvirta, ieškovė nurodo, kad cinko fosfatas sudaro tik nedidelę dalį, t. y. 0,08 %, galutinio produkto sąnaudų ir kad nedideli pakeitimai dėl susitarimų praktiškai neturėjo neigiamo poveikio dažų kainai, įskaitant vartotojus. Nors Komisija neginčijo, kad cinko fosfatas sudaro tik nedidelę dalį galutinio produkto sąnaudų (ginčijamo sprendimo 48 ir 53 konstatuojamosios dalys), iš ginčijamo sprendimo negalima daryti išvados, kad ji vertino šį faktorių nustatydama baudos dydį. Pagal teismų praktiką produkto vertė tam tikrais atvejais gali būti vertinama nustatant pažeidimo sunkumą kartu su kitais veiksniais (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 ir 121 punktai). Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas nemano, kad Komisija turėjo atsižvelgti į šį faktorių, nustatydama pažeidimo sunkumą ir, ypač, vertindama pažeidimo poveikį. Tai, kad cinko fosfatas sudaro tik mažą galutinio produkto sąnaudų dalį, neturi reikšmės pažeidimo sunkumui ir, kaip nurodo Komisija, niekaip nekeičia to, kad rinkos sąlygos klientams buvo iškraipytos. Jei cinko fosfatas būtų sudaręs didelę sąnaudų dalį, pažeidimas būtų turėjęs dar didesnį poveikį. Be to, Komisija nėra įpareigota įrodyti, kad kartelis daro žalą vartotojams tam, kad galėtų pažeidimą kvalifikuoti kaip labai sunkų.

129 Dėl susitarimo dėl klientų, nors Komisija nenurodo išskirtinio įgyvendinimo mechanizmo (žr. šio sprendimo 76 punktą), Pirmosios instancijos teismas mano, kad buvo įgyvendinama bent jau tam tikra šio susitarimo dalis. Būtent *Teknos* mokėtina kaina buvo šio susitarimo objektas ir buvo susitarta, kad joks kitas gamintojas, nei tas, kurio „eilė" buvo, galėtų pasiūlyti mažesnę nei sutarta kainą (žr. šio sprendimo 87 punktą). Faktas uždrausti pardavimus klientui mažesne nei sutarta kaina, nes šis klientas buvo perleistas kitai įmonei, aiškiai turi poveikį įprastai veikiančiai konkurencijai.

130 Dėl susitarimų visumos, kaip tai pabrėžė Komisija ginčijamame sprendime (298 konstatuojamoji dalis), konstatuotina, kad veiksmai, kurias kaltinama, buvo atliekami daugiau nei ketverius metus. Todėl mažai tikėtina, kad gamintojai tuo metu manė, jog šie veiksmai yra visiškai nenaudingi (žr. šiuo klausimu 112 punkte minėto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 748 punktą). Šiuo klausimu pridurtina, kad akivaizdu, jog kartelis buvo sudarytas dėl kainų karo, o jo vienas iš tikslų buvo jį užbaigti. Kaip nurodyta šio sprendimo 116 punkte, vienas iš dalyvavimo kartelyje privalumų buvo kainų karo pabaiga (*Union Pigments* pareiškimo 49 punktas ir *Trident* pareiškimo 3.1.1(c) punktas; tai pat žr. ginčijamo sprendimo 84 ir 103 konstatuojamąsias dalis). Pirmosios instancijos teismas mano, kad dalyvavimas kartelyje daugiau nei ketverius metus įrodo, jog atitinkamoms įmonėms iš esmės pavyko užbaigti šį kainų karą. Iš to išplaukia, kad atitinkamos įmonės nustatė savo kainas tam, kad pasiektų aukštesnį sandorių kainų lygį nei tas, kuris būtų buvęs nesant kartelio.

131 Galiausiai ieškovė savo ieškinyje nurodo, kad pažeidimo neįgyvendinimas praktikoje yra lengvinanti aplinkybė.

132 Kaip matyti iš teismų praktikos, kai pažeidimą padaro kelios įmonės, reikia išnagrinėti kiekvienos iš jų dalyvavimo pažeidime sunkumą (1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją*, 40/73 – 48/73, 50/73, 54/73 – 56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 623 punktas ir šio sprendimo 127 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 150 punktas), siekiant nustatyti, ar jų atžvilgiu yra sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių.

133 Gairių 3 punkte („lengvinančios aplinkybės“) pateikiamas nebaigtinis aplinkybių, galinčių sumažinti pagrindinę baudą, sąrašas, įskaitant ir neteisėtų susitarimų arba veiklos neįgyvendinimą praktikoje (3 punkto antroji pastraipa). Šiuo klausimu reikia patikrinti, ar ieškovės nurodytos aplinkybės leidžia nustatyti, kad tuo laikotarpiu, kai ji prisijungė prie neteisėtų susitarimų, ji realiai jų netaikė laikydamasi konkurencinių

veiksmų rinkoje (žr. šiuo klausimu 51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4872–4874 punktai ir 66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 268 punktai).

134 Tačiau ieškovė neįrodė, kad praktikoje ji nesilaikė kartelio reikalavimų laikydamasi konkurencinių veiksmų rinkoje. Ji neginčija nei savo dalyvavimo kartelio susitikimuose, nei pasikeitimo su kitomis atitinkamomis įmonėmis informacija apie pardavimus. Ji dalyvavo susitarime dėl pardavimų ir susitarime dėl klientų pasidalijimo. Pirmosios instancijos teismas jau atmetė ieškovės tvirtinimą, pagal kurį ji netaikė susitarimo dėl kainų. Todėl šis argumentas yra nepriimtinas.

135 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Komisija teisingai konstatavo, jog kartelis turėjo konkretų poveikį.

Dėl neatsižvelgimo į krizę sektoriuje kaip į lengvinančią aplinkybę

— Šalių argumentai

136 Ieškovė kaltina Komisiją neatsižvelgus į krizę Europos cinko fosfato sektoriuje kaip į lengvinančią aplinkybę. Anksčiau Komisija konstatuodavo, kad apskaičiuojant baudos dydį struktūrinės krizės yra lengvinanti aplinkybė (1999 m. gruodžio 8 d. Komisijos sprendimas 2003/382/EB dėl EB 81 straipsnio taikymo procedūros (IV/E-1/35.860-B – Besiūliai plieno vamzdžiai ir vamzdeliai) (OL L 140, 2003, p. 1, toliau –

sprendimas Besiūliai plieno vamzdžiai ir vamzdeliai) ir 1998 m. sausio 21 d. Komisijos sprendimo 98/247/EAPB dėl EAPB sutarties 65 straipsnio taikymo procedūros (Byla IV/35.814 – Papildomas lydinio mokestis) (OL L 100, 1998, p. 55, toliau – sprendimas dėl papildomo lydinio mokesčio) 83 punktas). Cinko fosfato pramonės ekonominė situacija yra panaši į situaciją, aprašytą sprendime dėl papildomo lydinio mokesčio, kur buvo atsižvelgta į sunkią sektoriaus ekonominę situaciją ir dėl to bauda buvo sumažinta nuo 10 % iki 30 %. Krizė cinko fosfato rinkoje buvo didesnė ir tęsėsi visą pažeidimo laiką. Cinko kaina, apskritai žinoma dėl jos kotiravimo žaliavų biržoje, nuolat svyravo. Ieškovė tvirtina, kad dėl cinko fosfato pirkėjų ekonominės galios dažnas cinko kainos augimas vargu ar turėjo poveikį pirkėjams, tačiau pastarieji turėjo didelę įtaką cinko fosfato gamintojams, užsitikrindami, kad cinko kainos sumažėjimas jaustųsi šiems pirkėjams. Ieškovė tvirtina, kad krizė pagilėjo dėl šiame sprendime jau aprašytų veiksnių, įskaitant ir importą iš ne EEE priklausančių valstybių mažomis kainomis ir tai, kad standartinį cinko fosfatą vis dažniau keičia kalcio fosfatas. Todėl ieškovės standartinio cinko fosfato apyvarta dešimtajame dešimtmetyje sumažėjo 20 %.

137 Ieškovė primena, kad didžioji dalis veikiančių cinko fosfato gamintojų patvirtino, jog sektorių buvo ištikusi ekonominė krizė (ginčijamo sprendimo 337 konstatuojamoji dalis). Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija pati pripažįsta, jog ekonominė situacija rinkoje buvo sunki (ginčijamo sprendimo 339 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto ji nepripažino, kad ši krizė yra lengvinanti aplinkybė, leidžianti sumažinti baudą. Todėl Komisija pažeidė Bendrijos teismų praktiką (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink. p. II-907, 340 punktas) ir savo ankstesnę sprendimų priėmimo praktiką.

138 Komisija ginčija šį kaltinimą ir nurodo, kad ji nepripažino, jog cinko fosfato rinką buvo ištikusi struktūrinė krizė (ginčijamo sprendimo 339 ir 340 konstatuojamosios dalys). Be to, ji tvirtina, kad jos atliktas galimos krizės rinkoje tyrimas yra sudėtingas ekonominis vertinimas ir todėl Bendrijos teismo vykdoma teisėtumo priežiūra turi apsiriboti procedūros ir motyvavimo taisyklių laikymosi, faktinių aplinkybių tikslumo, o taip pat akivaizdžios klaidos vertinant šias aplinkybes nebuvimo arba piktnaudžiavimo įgaliojimais nebuvimo patikrinimu (1998 m. gegužės 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Deere prieš Komisiją*, C-7/95 P, Rink. p. I-3111, 34 punktas). Tačiau ieškovė nenurodė tokių ieškinio pagrindų ar kaltinimų.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

139 Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovė negalėjo remtis argumentu dėl tariamos cinko fosfato sektoriaus krizes. Šiuo klausimu pakanka priminti, kad 33 punkte minėtame sprendime *Lögstör Rör prieš Komisiją* (319 ir 320 punktai), priimtame byloje dėl šiluminės įrangos kartelio Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija neprivalo nagrinėjamo sektoriaus blogos finansinės būklės laikyti lengvinančia aplinkybe. Pirmosios instancijos teismas taip pat patvirtino, kad dėl to, jog Komisija ankstesnėse bylose atsižvelgė į sektoriaus ekonominę situaciją kaip į lengvinančią aplinkybę, dar nereiškia, kad ji turėjo būtinai laikytis šios praktikos (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ICI prieš Komisiją*, T-13/89, Rink. p. II-1021, 372 punktas). Iš tikrųjų, kaip teisingai nurodė Komisija, iš esmės karteliai ir atsiranda, kai sektoriuje yra sunkumų (37 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 345 punktas).

140 Bet kuriuo atveju, atvirkščiai nei tvirtina ieškovė, Komisija nepripažino, kad cinko fosfato sektorių buvo ištikusi krizė. Ji tik nurodė, kad ekonominė aplinka buvo sunki dėl rinkos brendimo, dėl jos didelio priklausomumo nuo cinko metalo kainos ir nuo klientų perkamosios galios (ginčijamo sprendimo 339 konstatuojamoji dalis). Tačiau ji nemanė, kad rinkoje yra struktūrinių problemų. Be to, kaip nurodyta ginčijamo

sprendimo 340 konstatuojamojoje dalyje, cinko metalo kaina smarkiai išaugo tik 1997 m., o kartelis veikė nuo 1994 m. Pridurtina, kad iš bylos medžiagos negalima daryti išvados, jog nagrinėjama rinka patyrė labai didelių sunkumų.

Dėl palyginimo su kitais karteliais

— Šalių argumentai

141 Ieškovė nurodo, kad iš naujausių bylų, kur pažeidimus Komisija kvalifikavo kaip labai sunkius, matyti, kad šioje byloje nagrinėjamas pažeidimas nepatenka į šią kategoriją. Šios naujausios bylos skiriasi nuo nagrinėjamos bylos gerokai aukštesniu organizacijos lygiu, daug efektyvesnių priemonių naudojimusi ir didesniu poveikiu rinkai (56 punkte minėto sprendimo dėl cemento 65 punktas, 29 punkte minėto sprendimo dėl šiluminės įrangos kartelio 63 punktas ir 2001 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimo 2003/2/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūros (Byla COMP/E-1/37.512 – Vitaminai) (OL L 6, p. 1, toliau – sprendimas dėl vitaminų)).

142 Komisija neturėjo priskirti šios bylos tai pačiai kategorijai kaip ir bylos, nurodytos šio sprendimo 141 punkte. Pirmiausia, atitinkamos įmonės šioje byloje niekada nebuvo nustačiusios kvotų atskiroms valstybėms ir nesaugojo savo nacionalinės rinkos. Antra, nagrinėjamas pažeidimas yra susijęs ne su įvairiais produktais, o tik su normaliu cinko fosfatu. Trečia, kadangi cinko fosfatas sudaro tik nežymią dažų, t. y. vienintelio produkto, kuriam cinko fosfatas gali būti naudojamas, sąnaudų dalį, jo svarba dažų rinkoje buvo nežymi ir joks vartotojas nepatyrė žalos. Ketvirta, kainos turėjo tik antraeilę reikšmę ir nebuvo numatyta jokia sankcija už jų nesilaikymą. Ieškovė tvirtina, kad Komisija pripažįsta, jog šio sprendimo 141 punkte nurodytose

bylose padaryti pažeidimai buvo sunkesni nei pažeidimas šioje nagrinėjamoje byloje. Todėl ieškovė nesupranta, kodėl Komisija jai paskyrė gerokai didesnę baudą nei įmonėms minėtose bylose. Ji nurodo, kad jai paskirta bauda, palyginti su jos bendra apyvarta, yra 21 kartą didesnė už karteliui byloje Šiluminės įrangos kartelis „vadovaujančiai įmonei" paskirtą baudą.

143 Komisija atmeta šį kaltinimą nurodydama, kad nagrinėjamas pažeidimas buvo kvalifikuojamas kaip labai sunkus dėl savo objekto, dėl kvotų rinkos dalims nustatymo ir dėl kainų EEE nustatymo. Ji tvirtina, kad labai sunkių pažeidimų kategorijoje ir remdamasi gairėmis ji galėjo atsižvelgti į tai, kad ieškovės nurodyti karteliai turėjo papildomų požymių, turinčių įtakos pažeidimų sunkumui, tačiau ieškovės padaryto pažeidimo neprivalėjo klasifikuoti sunkių pažeidimų kategorijoje. Komisija primena, kad atskaitos taškas ieškovei buvo nustatytas mažesnis, nei gairėse numatyta galima suma už sunkius pažeidimus. Dėl ieškovės tvirtinimo, kad jai paskirta bauda yra griežtesnė už kitose nurodytose bylose įmonėms paskirtas baudas, Komisija atsako, kad baudos nustatymas nėra apyvarta pagrįstas paprasto aritmetinio apskaičiavimo rezultatas ir šiuo klausimu daro nuorodą į šiame sprendime jau pateiktus argumentus.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

144 Primintina, kad horizontalų susitarimą, kur dalyvavo ieškovė, sudarė apribojimai dėl pardavimų kvotų nustatymo, planinių kainų nustatymo ir pasidalijimo klientais. Kaip nurodyta šio sprendimo 67–70 punktuose, pažeidimas, kurį sudaro kvotos ir kainų, net nurodomųjų, nustatymas, yra ypač sunkus. Be to, šis pažeidimas turėjo poveikį rinkai (žr. šio sprendimo 107–130 punktus) ir apėmė visą bendrąją rinką, o vėliau visą EEE po jos įkūrimo. Todėl Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija teisingai kvalifikavo pažeidimą kaip labai sunkų.

145 Dėl to, kad yra bylų, kur dar labiau buvo pažeista konkurencijos teisė, negalima daryti išvados, kad nagrinėjamoje byloje padaryta pažeidimas nėra labai sunkus. Pastebėtina, kad gairės numato lengvų pažeidimų, sunkių pažeidimų ir labai sunkių pažeidimų kategorijas, kurioms siūlomų baudų skalė leidžia įmonėms skirti skirtingas baudas pagal jų padaryto pažeidimo pobūdį (1 A punkto trečioji pastraipa). Be to, šioje byloje paskirtos baudos buvo daug mažesnės už minimalias galimas baudas už labai sunkius pažeidimus (žr. šio sprendimo 40 punktą). Nors Komisija kvalifikavo šį pažeidimą kaip labai sunkų, vis dėlto ji atskyrė šią bylą nuo kitų labai sunkių pažeidimų bylų, kur buvo paskirtos gerokai didesnės baudos.

146 Dėl argumento, kad ieškovei paskirta bauda buvo griežtesnė už ankstesnėse bylose kartelių nariams paskirtas baudas, primintina, kad Komisija, laikydamasi Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje numatytos minimalios ribos, neprivalo laikytis baudų lygio nustatymo praktikos. Kaip nurodyta šio sprendimo 41 punkte, tai, kad Komisija anksčiau už tam tikro pobūdžio pažeidimus skirdavo tam tikro dydžio baudas, nekliudo jai Reglamento Nr. 17 nustatytose ribose padidinti baudų lygį, jei to reikia Bendrijos konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 109 punktas ir 41 punkte minėto sprendimo *Europa Carton prieš Komisiją* 89 punktas).

147 Be to, Komisija, nustatydama baudos dydį pagal nagrinėjamo pažeidimo sunkumą ir trukmę, neprivalo apskaičiuoti baudos, remdamasi atitinkamos įmonės apyvarta (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 278 punktas).

148 Pridurtina, kad pažeidimų sunkumo laipsnis turi būti nustatytas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, specifinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų

atgrasančiu poveikiu, tačiau privalomo ar baigtinio kriterijų, į kuriuos reikia atsižvelgti bet kuriuo atveju, sąrašo nėra (43 punkte minėto sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją* 33 punktas ir 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 236 punktas). Komisija neprivalo taikyti konkrečios matematinės formulės, kai tai susiję su bendra skirtinos baudos suma ar jos paskirstymu į atskirus elementus (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, T-354/94, Rink. p. II-2111, 119 punktas).

149 Iš to, kas paminėta matyti, kad pirmojo ieškinio pagrindo pirma dalis yra atmestina.

b) Dėl antros dalies dėl neatsižvelgimo į tai, kad su pažeidimu buvo susijusi tik nedidelė ieškovės apyvartos dalis

Šalių argumentai

150 Ieškovė tvirtina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką nustatydama baudos dydį Komisija turi atsižvelgti į atvejus, kai atitinkamos įmonės su pažeidimu susijusių produktų apyvarta sudaro tik nedidelę dalį jos bendros apyvartos (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 121 punktas ir generalinio advokato G. Slynn išvada šioje byloje, Rink. p. 1950, 1994 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją*, T-77/92, Rink. p. II-549, 94 punktas ir 51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 5026 punktas). Ji nurodo, kad standartinio cinko fosfato pardavimų Europoje 2000 m. jos apyvarta sudarė tik 4,9 % jos bendros apyvartos, t. y. 3,48 mln. eurų. Vis dėlto Komisija, apskaičiuodama baudos dydį, neatsižvelgė į šį elementą ir dėl to pažeidė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir gaires.

151 Nepakanka, kad Komisija, nustatydama kiekvienos įmonės specifinę svarbą, atsižvelgtų į atitinkamo produkto apyvartą EEE lygmeniu, nes pagal teismų praktiką, apskaičiuodama absoliutų baudos dydį, ji turi įvertinti kiekvienos atitinkamos įmonės apyvartą sektoriuje bendros apyvartos atžvilgiu. Be to, ginčijamame sprendime Komisijos išreikštas ketinimas atsižvelgti į cinko fosfato rinkos nedidelę svarbą neišsprendžia problemos.

152 Ieškovė ginčija Komisijos argumentą, pagal kurį ginčijamame sprendime ji atsižvelgė į išskirtinumą, ir nurodo, kad šis elementas net nebuvo paminėtas. Dėl Komisijos pateikto šio sprendimo 150 punkte minėtos generalinio advokato G. Slynn išvados byloje *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* išaiškinimo, pagal kurį ji privalo atsižvelgti į išskirtinumą tik apskaičiuodama baudą pagal tam tikrą procentinį kiekį nuo bendros apyvartos, ieškovė tvirtina, kad Komisija netiesiogiai pripažino priešingai savo atsiliepime į ieškinį. Jame ji nurodė, pirma, atsižvelgusi į išskirtinumą šioje byloje ir, antra, nors išskirtinumas yra „mažai reikšmingas", vis dėlto jis turi reikšmės.

153 Komisija ginčija ieškovės argumentus. Ji taip pat tvirtina atsižvelgusi į tai, jog tik nedidelė apyvartos dalis buvo susijusi su standartiniu cinko fosfatu, net jei aiškiai to nenurodė ginčijamame sprendime. Iš tikrųjų apyvartos dalis, atitinkanti su pažeidimu susijusias prekes, suteikia informacijos apie pažeidimo apimtį. Vis dėlto pagal teismų praktiką Komisija nesuteikė neproporcingos reikšmės pažeidimo objektu esančių produktų apyvartai kitų vertinimo veiksnių atžvilgiu (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 121 punktas ir 150 punkte minėtos sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją* 89 ir 94 punktai).

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

154 Visų pirma primintina, kad nusistovėjusi teismų praktika draudžia, kad vienai ar kitai apyvartai būtų teikiama per daug reikšmės kitų vertinimo kriterijų atžvilgiu taip, kad tinkamo baudos dydžio nustatymas nesiremtų paprastu apskaičiavimu nuo bendros apyvartos, konkrečiai jei atitinkamos prekės sudaro tik nedidelę dalį šios apyvartos (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 ir 121 punktai ir 150 punkte minėto sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją* 94 punktas). Taigi Pirmosios instancijos teismas 97 punkte minėtame sprendime *Parker Pen prieš Komisiją* priėmė ieškinio pagrindą, paremtą proporcingumo principo pažeidimu dėl to, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog su pažeidimu susijusių prekių pardavimų apyvarta buvo gana maža nagrinėjamos įmonės visumos pardavimų apyvartos atžvilgiu.

155 Kadangi šioje byloje Komisija apskaičiuodama ieškovei skirtinos baudos dydį nesirėmė jos bendra apyvarta, ieškovė negali veiksmingai remtis 150 punkte minėtu sprendimu *Parker Pen prieš Komisiją* (33 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 156 punktas).

156 Iš ginčijamo sprendimo išplaukia, kad pagal teismų praktiką nustatydama baudą Komisija atsižvelgė į daugelį kitų veiksnių nei bendra apyvarta — pažeidimo pobūdį, jo faktinį poveikį, atitinkamų įmonių svarbą rinkoje, baudų atgrasantį efektą ir ribotą nagrinėjamos rinkos dydį (žr. 262–309 konstatuojamąsias dalis; žr. šiuo klausimu 33 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 157 punktą, 37 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 202 punktą ir 2003 m. liepos 9 d. Sprendimo *Sewon Europe prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 60 punktą).

157 Dėl šių priežasčių pirmojo ieškinio pagrindo antra dalis yra atmestina.

c) Dėl trečios dalies, pagrįstos teisės klaida dėl neatsižvelgimo į ieškovės ekonominį pajėgumą

Šalių argumentai

158 Ieškovė tvirtina, kad Komisija, apskaičiuodama baudą, neatsižvelgė į jos ribotą ekonominį pajėgumą atvirkščiai, nei nurodyta gairėse. Ji nurodo, kad 2001 m. lapkričio 15 d. laišku ji prašė Komisijos atsižvelgti į jos ekonominius sunkumus atitinkamame sektoriuje ir į tai, kad ji patyrė didelių nuostolių, o apyvarta 2000 m. ir 2001 m. sumažėjo 20 %. 2000 m. gruodžio 31 d. ieškovės balanse nurodyta 40 mln. eurų suma, iš kurių 21 mln. eurų yra skolos už bankines paskolas. Nuosavi fondai sudarė tik 5 % balanse nurodytos sumos – pavojinga padėtis. Tačiau Komisija ginčijamame sprendime atsisakė atsižvelgti į šiuos sunkumus taip pažeisdama gaires, kur ji yra nurodžiusi, jog nustatant baudos dydį reikia atsižvelgti į aptariamų įmonių specifinius bruožus, „bei jų galimybes sumokėti baudas specifiniame socialiniame kontekste" (5 punkto b papunktis), ir padarydama teisės klaidą. Ieškovė priduria, kad jei ji turėtų mokėti baudą, kiltų pavojus jos išlikimui.

159 Komisija nepripažįsta padariusi teisės klaidą vertindama ieškovės finansinę situaciją. Pastaroji per administracinę procedūrą nepateikė užtektinai informacijos šiuo klausimu. Be to, 2001 m. lapkričio 15 d. laiške ieškovė nenurodė nei kad ji negalėtų mokėti tam tikro dydžio baudos, nei specifinių bruožų, į kuriuos daro nuorodą gairės. Tokiomis aplinkybėmis Komisija tvirtina, kad priimdama ginčijamą sprendimą ji neturėjo jokios priežasties prašyti tikslesnės informacijos apie ieškovės finansinę situaciją, kaip tai ji padarė *Trident* atveju (ginčijamo sprendimo 367 ir 368 konstatuojamosios dalys).

160 Net atsižvelgus į ieškinyje pateiktą informaciją, baudos sumažinimas, kurį gali atlikti Pirmosios instancijos teismas naudodamasis savo visiška jurisdikcija, yra sunkiai įmanomas. Ieškovė neįrodė, kad jos įmonės išlikimas būtų stipriai paveiktas nagrinėjamos baudos.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

161 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką Komisija nėra įpareigota apskaičiuodama baudą atsižvelgti į sunkią konkrečios įmonės finansinę padėtį, nes tokios pareigos pripažinimas reikštų, jog prasčiausiai prie rinkos sąlygų prisitaikiusiai įmonei būtų suteikiamas nepagrįstas pranašumas konkurencinėje kovoje (žr. 27 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 308 punktą, 33 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 596 punktą ir 2003 m. kovo 19 d. Sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, toliau – sprendimas *FETTCSA*, 351 punktą bei minėtą teismų praktiką).

162 Ši teismų praktika negali būti paneigta gairių 5 punkto b papunkčiu, pagal kurį reikia atkreipti dėmesį į įmonės galimybes sumokėti baudą. Iš tikrųjų ši galimybė atsiranda tik „specifiniame socialiniame kontekste“, kurį sudaro galimos baudos sumokėjimo padariniai, ypač bedarbystės padidėjimas ar atitinkamos įmonės tiekėjų ir klientų ekonominių sektorių nuosmukis (37 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 371 punktas). Konstatuotina, kad ieškovė nepateikė jokių duomenų, leidžiančių nustatyti minėtą „specifinį socialinį kontekstą“.

163 Be to, Bendrijos teisė nedraudžia, kad Bendrijos valdžios institucijų pritaikyta priemonė gali sukelti atitinkamos įmonės bankrotą ar likvidavimą (žr. šiuo klausimu 1986 m. sausio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 52/84, Rink. p. 89, 14 punktas ir 2002 m. liepos 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*,

C-499/99, Rink. p. I-6031, 38 punktas). Iš tikrųjų įmonės kaip juridinio statuso likvidavimas, jei ši įmonė gali pažeisti savininkų, akcininkų ar dalininkų finansinius interesus, nereiškia, kad asmeniniai, materialiniai ir nematerialiniai įmonės elementai taip pat praras savo vertę (37 punkte minėto sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 372 punktas).

164 Be to, prieš priimant ginčijamą sprendimą ieškovė Komisijai pateikė tik labai mažai informacijos apie savo finansinę padėtį. Ji nenurodė jokių duomenų apie savo galimybes sumokėti baudą, nei apie „specifinį socialinį kontekstą". Net savo rašytinėse pastabose, susijusiose su nagrinėjamu ieškiniu, ieškovė nepateikia jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad ji negali sumokėti baudos, sudarančios tik 5,3 % jos bendros apyvartos.

165 Todėl konstatuotina, kad įgyvendindama savo diskreciją Komisija galėjo nuspręsti, jog nereikia atsižvelgti į ieškovės finansinius sunkumus.

166 Iš to darytina išvada, kad pirmasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

2. *Dėl antrojo ieškinio pagrindo dėl proporcingumo principo pažeidimo*

a) Šalių argumentai

167 Ieškovė tvirtina, kad net manant, jog ginčijamas sprendimas nepažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies ir gairių, paskirta bauda yra neproporcinga padaryto pažeidimo, jo apimties ir nagrinėjamos rinkos dydžio atžvilgiu.

168 Pirmiausia ji tvirtina, kad Komisija nepripažino Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tikslų ir taip pažeidė proporcingumo ir adekvatumo principus. Nustatydama baudų dydžius Komisija turėjo siekti tiek represinio, tiek atgrasančio efektų (1970 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiepharma prieš Komisiją*, 41/69, Rink. p. 661, p. 703). Atgrasinimas apima ir bendrą atgrasantį aspektą, ir specialią prevenciją, kuria siekiama įtikinti atitinkamą įmonę sugrįžti prie savo veiklos pagal įstatymus. Ši speciali prevencija būtų neveiksminga, jei bauda viršytų atitinkamos įmonės galimybes sumokėti baudą. Šioje byloje Komisija neatsižvelgė nei į specialios prevencijos tikslus, nei į ieškovės ekonominį pajėgumą, kuris yra labai ribotas dėl krizės rinkoje. Atsakydama į Komisijos tvirtinimą, kad ji atsižvelgė į rinkos dydį ir į ieškovės ekonominį pajėgumą, ieškovė nurodo, kad Komisija tik labai ribotai įvertino cinko fosfato rinkos dydį ir kad ji nenagrinėjo išskirtinės ieškovės padėties.

169 Antra, Komisija ginčijamame sprendime neatsižvelgė į tai, kad ieškovė beveik negavo naudos iš standartinio cinko fosfato ir kad kelerius metus patyrė nuostolių. Šis neatsižvelgimas prieštarauja gairių 5 punkto b papunkčiui, kur Komisija patvirtina savo ketinimą apskaičiuodama baudą atsižvelgti į naudos pažeidimo subjektams nebuvimą.

170 Taip pat ieškovė pažymi, kad Komisija nuolat tvirtina neprivalanti atsižvelgti į ieškovei palankius veiksnius, net jei jie yra tinkami. Dėl nuolatinio neatsižvelgimo į šiuos veiksnius skiriamos neadekvačios ir neproporcingos baudos.

171 Trečia, ieškovė tvirtina, kad iš ankstesnių Komisijos sprendimų matyti, jog yra disproporcija tarp paskirtos baudos, nagrinėjamo pažeidimo ir ekonominio pajėgumo. Sprendime dėl papildomo lydinio mokesčio Komisija atskaitos tašką nustatė ties 4 mln. eurų, nors atitinkamų įmonių apyvarta buvo gerokai didesnė už

ieškovės (Sprendimo dėl papildomo lydinio mokesčio 76 punktas). Sprendime dėl *Volkswagen* Komisija konstatavo, kad *Volkswagen* dalyvavo labai sunkiame pažeidime ir kad pažeidė Sutarties principą, t. y. dėl bendros rinkos sukūrimo (213 punktas). Tačiau Komisija paskyrė 102 mln. eurų baudą, kuri sudaro tik apie 0,146 % bendros *Volkswagen* grupės apyvartos. Ieškovei paskirta bauda, atsižvelgiant į jos apyvartą, yra 60 kartų didesnė už *Volkswagen* paskirtą baudą. Ieškovei paskirtos baudos neproporcingumas dar labiau išryškėtų, jei įvertintume tai, kad *Volkswagen* paskirta bauda buvo pati didžiausia bauda, kada nors paskirta vienai įmonei. Be to, galiausiai pastaroji bauda Pirmosios instancijos teismo buvo sumažinta iki 90 mln. eurų (122 punkte minėtas sprendimas *Volkswagen prieš Komisiją*). Karteliui dėl kainų nustatymo vadovavusiai įmonei *British Sugar*, kuri turėjo išskirtinai dideles rinkos dalis, atskaitos taškas buvo nustatytas ties 18 mln. eurų, t. y. 0,015 % jos bendros apyvartos. Ieškovės atskaitos taškas, atsižvelgiant į 2000 m. apyvartą, yra 280 kartų didesnis už *British Sugar* nustatytą atskaitos tašką. Niekas negali pateisinti tokios disproporcijos. Ieškovė nurodo kitus Komisijos sprendimus, siekdama pabrėžti, kad jai paskirta bauda pažeidžia proporcingumo principą (29 punkte minėtas sprendimas dėl šiluminės įrangos kartelio ir 136 punkte minėtas sprendimas dėl besiūlių plieno vamzdžių ir vamzdelių). Apibendrinant galima konstatuoti, kad Komisija šioje byloje nepakankamai atsižvelgė į bendrą ieškovės dydį ir todėl pažeidė proporcingumo principą. Net jei Komisija turi tam tikrą diskreciją padidinti baudą, ji negali veikti nesilaikydama proporcingumo ir adekvatumo principų.

172 Dėl Komisijos argumento, kad lyginimas su jos ankstesne praktika apsiribojant tik apyvarta yra klaidingas, ieškovė tvirtina, kad jos nurodytos bylos yra susijusios su dar sunkesnėmis aplinkybėmis nei nagrinėjamos šioje byloje. Be to, šiose bylose aplinkybės nėra nuosaikaus pobūdžio kaip, pavyzdžiui, šioje byloje. Vis dėlto bauda šiuo atveju yra daug didesnė nei kitose bylose. Be to, ieškovė atmeta Komisijos

argumentą, kad negalima remtis šiomis bylomis, nes jos priimtos 1998 m., teigdama, kad visi jos nurodyti sprendimai buvo priimti po gairių, dėl kurių stipriai išaugo baudos, priėmimo.

173 Galiausiai ieškovė ginčija Komisijos tvirtinimą, pagal kurį ji lygina „kriaušes su obuoliais". Ji nurodo, kad Komisija teigia, jog ieškovė savo penktajame ieškinio pagrinde dėl nemotyvavimo apskaičiavo baudą kaip atitinkamų produktų apyvartos EEE procentinę išraišką (šio sprendimo 213 punktas), o šioje ieškinio pagrindo dalyje – kaip bendros pasaulinės apyvartos procentinę išraišką. Ieškovė tvirtina, kad abu palyginimai yra galiojantys, ir patvirtina, kad bauda yra neadekvati. Ji niekur nepainiojo abiejų palyginimų. Dublike ieškovė lygindama savo atvejį su ankstesne Komisijos praktika įrodo, pirma, santykį tarp *Volkswagen* paskirtos baudos ir atitinkamo produkto apyvartos EEE ir, antra, ieškovei paskirtos baudos ir atitinkamo produkto apyvartos. Palyginus su *Volkswagen* atitinkamo produkto apyvarta EEE, ieškovei paskirta bauda yra 450 kartų didesnė už *Volkswagen* paskirtą baudą, ir tai akivaizdžiai įrodo, kad neatsižvelgdama į ieškovės išskirtinumą Komisija padarė teisės klaidą.

174 Komisija neigia pažeidusi proporcingumo principą ir padariusi vertinimo klaidą. Pirmiausia dėl baudos tikslų ji tvirtina, kad ne tik atitinkamos įmonės, bet ir trečiųjų asmenų atgrasinimas yra baudos teisėtas tikslas (168 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiepharma prieš Komisiją* 172–176 punktai, 1972 m. liepos 14 d. Sprendimo *BASF prieš Komisiją*, 49/69, Rink. p. 713, 38 punktas ir 41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 106 ir 109 punktai). Komisija mano, kad jei šiandien, nepaisant gausios jos sprendimų priėmimo praktikos, daromi tokie akivaizdūs ir dideli konkurencijos taisyklių pažeidimai kaip, pavyzdžiui, šioje byloje, akivaizdu, kad baudos atgrasantis efektas yra ypač svarbus (2001 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją*, T-202/98, T-204/98 ir T-207/98, Rink. p. II-2035, 144–

145 punktai). Be to, ji tvirtina, kad nustatydama 3 mln. eurų atskaitos tašką, t. y. gerokai mažesnį nei gairėse numatyta galima bauda už labai sunkius pažeidimus, ji atsižvelgė į ieškovės ekonominį pajėgumą.

175 Antra, Komisija tvirtina, kad jei naudą ji gali vertinti kaip sunkinančią aplinkybę, tai dar nereiškia, kad į naudos negavimą ji turi atsižvelgti kaip į baudą mažinantį veiksnį (51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4881 ir 4882 punktai bei 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 307 punktas).

176 Trečia, iš ankstesnės Komisijos sprendimų priėmimo praktikos palyginimo negalima daryti išvados, kad bauda šioje byloje pažeidė proporcingumo ir adekvatumo principus. Ieškovė apsiribojo baudų procentiniu palyginimu su atitinkamų įmonių apyvarta, nepaisydama to, kad pagal teismų praktiką baudos proporcingumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į visas pažeidimo aplinkybes (112 punkte minėto sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 1215 punktas). Be to, visi ieškovės paminėti Komisijos sprendimai yra susiję su didelėms įmonėms paskirtomis baudomis. Komisija mano, kad ji negali paskirti labai didelių baudų didelėms įmonėms tik siekdama išlaikyti ieškovės nurodytą proporcingumą apyvartai. Taip pat mažesnėms įmonėms, kaip, pavyzdžiui, ieškovė, ji negali paskirti baudų, mažesnių už *de minimis* ribą ir neturinčių jokio atgrasančio efekto.

177 Nurodydama į savo argumentus ir atsakydama į pirmesnius ieškinio pagrindus, Komisija pažymi, kad ieškovės pateikti palyginimai su ankstesniais sprendimais dėl baudų skyrimo yra netinkami. Ji nurodo, kad būtent dėl to, jog ji apskaičiuodama baudą atsižvelgė į skirtingus atitinkamų įmonių dydžius, atvirkščiai nei tvirtina

ieškovė, pastaroji negali rimtai teigti, kad Komisija turėjo jos 3 780 000 eurų baudą padalyti iš 450 ir taip gauti 8400 eurų baudą, taip išlaikydama proporcingumą *Volkswagen* paskirtai baudai, remdamasi atitinkama apyvarta EEE.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

178 Pirmoje savo argumentų dalyje dėl proporcingumo ir adekvatumo principo pažeidimo ieškovė priekaištauja Komisijai pažeidus šiuos principus, nes pastaroji neatsižvelgė nei į specialios prevencijos tikslus, nei į ieškovės ekonominį pajėgumą.

179 Pagal teismų praktiką Komisijos diskrecija taikyti baudas įmonėms, kurios tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžia EB 81 straipsnio 1 dalį arba EB 82 straipsnį, yra viena iš Komisijai suteiktų priemonių, leidžiančių įgyvendinti jai Bendrijos teisėje pavestą priežiūros funkciją. Ši funkcija apima pareigą nustatyti atskirus pažeidimus ir skirti už juos sankcijas bei užduotį vykdyti bendrą politiką, siekiant taikyti konkurencijos teisei Sutartyje įtvirtintus principus ir atitinkamai reguliuoti įmonių elgesį (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 105 punktas).

180 Iš to matyti, kad Komisija turi diskreciją spręsti apie baudos dydį, siekdama sustiprinti atgrasantį efektą, kai konkretaus tipo pažeidimai vis dar yra gana dažni, nors jų neteisėtumas buvo nustatytas nuo Bendrijos konkurencijos politikos pradžios, naudos, kurią gali iš to gauti tam tikros suinteresuotos įmonės (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 108 punktas).

181 Kaip matyti iš minėtos teismų praktikos, atgrasinimo tikslas, kurį Komisija nustatydama baudos dydį gali įgyvendinti, yra užtikrinti, kad įmonės laikytųsi Sutartyje įtvirtintų konkurencijos taisyklių, veikdamos Bendrijoje ar EEE. Iš to išplaukia, kad už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą paskirtos baudos atgrasantis efektas negali būti nustatytas remiantis tik nubaustos įmonės išskirtine padėtimi (66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 110 punktas).

182 Be to, gairių 1 A punkto ketvirtoji pastraipa numato, kad įvertinant pažeidimo sunkumą būtina „atsižvelgti į pažeidėjų efektyvų ekonominį pajėgumą padaryti matomą žalą kitiems ūkio subjektams ir ypač vartotojams ir nustatyti tokį baudos lygį, kuris turėtų aiškų atgrasantį efektą".

183 Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija atsižvelgė į ieškovės ekonominį pajėgumą daryti žalą konkurencijai, taip pat į būtinybę nustatyti tokią baudą, kuri garantuotų aiškų atgrasantį efektą (304–309 konstatuojamosios dalys). Pirmosios instancijos teismas mano, kad paskirta bauda nėra neproporcinga atitinkamos įmonės dydžio atžvilgiu. Ieškovės apyvarta 2000 m. buvo 71,018 mln. eurų. Paskirta baudą (3,78 mln. eurų) sudaro tik 5,3 % jos bendros apyvartos. Be to, nebuvo nustatyta, kad ieškovė negali sumokėti tokios baudos (žr. šio sprendimo 164 punktą). Bet kuriuo atveju, Pirmosios instancijos teismas, remdamasis savo neribota jurisdikcija, tvirtina, kad atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir trukmę, paskirta bauda yra tinkama.

184 Dėl šio ieškinio pagrindo antros dalies dėl to, kad Komisija neatsižvelgė į tai, kad ieškovė negavo beveik jokios naudos iš nagrinėjamo produkto ir kad šioje rinkos dalyje kelerius metus ji net patyrė nuostolių, pažeidė proporcingumo principą primintina, kad jei įmonei paskirta bauda turi būti proporcinga pažeidimo trukmei ir

kitiems duomenims, turintiems įtakos vertinant pažeidimo sunkumą, tarp kurių yra ir pelnas, kurią atitinkama įmonė galėjo gauti iš savo veiklos (1997 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-229/94, Rink. p. II-1689, 127 punktas), aplinkybė, kad dėl pažeidimo įmonė negavo jokios naudos, remiantis teismų praktika, neprieštarauja baudos jai paskyrimui, kad ši bauda neprarastų savo atgrasančio efekto (43 punkte minėto sprendimas *Ferriere Nord prieš Komisiją* ir *FETTCSA* 340 punktas).

185 Tai reiškia, kad Komisija, nustatydama baudas, neprivalo atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas nesuteikė jokios naudos (51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4881 punktas ir *FETTCSA* 341 punktas).

186 Nors Komisija pagal savo gaires (2 punkto pirmosios pastraipos penkta įtrauka) ir dėl sunkinančių aplinkybių gali padidinti baudą, kad jos dydis viršytų dėl pažeidimo gautą neteisėtą pelną, ši galimybė nereiškia, kad Komisija įsipareigojo ateityje nustatydama baudas visomis aplinkybėmis nustatyti ir finansinę naudą, susijusią su pažeidimu (sprendimo *FETTCSA* 342–343 punktai). Kitaip sakant, tokios naudos nebuvimas negali būti laikomas lengvinančia aplinkybe.

187 Tokiomis aplinkybėmis ieškovės kaltinimas dėl neatsižvelgimo į iš pažeidimo gautą naudą yra atmestinas.

188 Galiausiai, trečia, dėl argumento dėl palyginimo su ankstesniais Komisijos sprendimais, konstatuotina, kad jis yra atmestinas dėl šio sprendimo 41–43 punktuose nurodytų priežasčių.

189 Iš pateiktų vertinimų matyti, kad antrasis ieškinio pagrindas yra atmestinas.

3. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagrįsto vienodo požiūrio principo pažeidimu*

a) Šalių argumentai

190 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad neįvertindama jos nagrinėjamo produkto apyvartos bendros jos apyvartos atžvilgiu, taikydama 10 % ribą, nurodytą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje, Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą. Ji nurodo, kad remiantis šia riba SNCZ paskirta bauda buvo sumažinta nuo 4,2 iki 1,7 mln. eurų, nes šios bendrovės bendra apyvarta 2000 m. buvo tik 17,08 mln. eurų. Vis dėlto ieškovei nebuvo pritaikytas toks sumažinimas dėl jos 71,018 mln. eurų bendros apyvartos. Ieškovė tvirtina, kad šis nevienodas požiūris yra susijęs su skirtinga dviejų įmonių struktūra. Iš tikrųjų, dėl to, kad yra šeimyninė įmonė ir savo veiklą organizuoja kaip komanditinė ūkinė bendrija (*GmbH & Co. KG*), jos situacija yra ne tokia palanki, nes bendra apyvarta yra palyginti didelė. Nustatydama jai skirtiną baudą Komisija rėmėsi tik didele bendra apyvarta, nors didžioji dalis jos veiklos nėra niekaip susijusi su produktu, susijusiu su pažeidimu. O grupės, kuriai priklauso SNCZ, apyvarta buvo 278,8 mln. eurų, tačiau ši grupė savo skirtingas veiklos sritis padalijo į atskiras įmones, todėl bendrovės SNCZ apyvarta buvo tik 17,08 mln. eurų. Vis dėlto SNCZ nagrinėjamo produkto apyvarta sudaro apie 22,9 % jos bendros apyvartos. Todėl ieškovei paskirta bauda „atsižvelgiant į nagrinėjamos prekės apyvartą“ yra daugiau nei du kartus didesnė už SNCZ paskirtą baudą. Ieškovė mano, kad teismų praktika reikalauja, kad Komisija atsižvelgtų į santykį tarp atitinkamo produkto apyvartos ir bendros apyvartos, kad būtų išvengta tokio skirtingumo.

191 Ieškovė ginčija Komisijos nurodytų sprendimų tinkamumą tam, kad įrodytų, jog nebuvo skirtingo požiūrio. Bylose, kur buvo priimti šie sprendimai, ieškovai ginčijo tai, kad pagrindinė bauda tam tikroms įmonėms neteisingai buvo nustatyta virš 10 % nuo apyvartos ribos, numatytos Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje, nors taip nebuvo kitų įmonių atveju (33 punkte minėto sprendimo *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją* 155 punktas ir 33 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 185 punktas). Tačiau ši byla susijusi su nevienodu požiūriu dėl to, kad nebuvo atsižvelgta į atitinkamų įmonių skirtingus įvairiapusiškumo lygius, kurie yra susiję su baudos apskaičiavimu.

192 Antra, nors keturios iš šešių susijusių įmonių turėjo vienodas rinkos dalis, Komisija kiekvienai iš jų nustatė visiškai skirtingas pagrindines baudas. Iš tikrųjų prieš pritaikant pranešimą dėl bendradarbiavimo pagrindinės baudos buvo nuo 700 000 iki 4 200 000 eurų. Norint išvengti nevienodo požiūrio, turėjo būti atsižvelgta į didelį ieškovės įvairiapusiškumo lygį.

193 Komisija ginčija šio ieškinio pagrindo pagrįstumą. Ji ginčija būtent ieškovės bandymą dublike atskirti bylas, kur buvo priimti 33 punkte minėti sprendimai *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją* ir *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* nuo šios bylos. Kaip ir šiuo atveju, Komisijos sprendimas byloje, kur vėliau buvo priimti minėti sprendimai, buvo priimtas didesnės ir įvairiapusiškesnės įmonės, kuriai nebuvo taikoma 10 % riba, ir mažesnės ir mažiau įvairiapusiškos įmonės, kuriai paskirta bauda buvo sumažinta iki 10 % jos apyvartos atžvilgiu (33 punkte minėto sprendimo *Brugg Rohrsysteme prieš Komisiją* 155–156 punktai).

194 Komisija taip pat atmeta ieškovės argumentą, kad ji penkioms iš šešių susijusių įmonių, kurios turėjo vienodas rinkos dalis, paskyrė skirtingas baudas, neatsižvelgdama į šių įmonių įvairiapusiškumą. Jei toks samprotavimas turėtų būti pripažintas, tai į skirtingą pažeidimo trukmę ir į 10 % apyvartos ribą negalėtų būti atsižvelgiama.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

195 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką vienodo požiūrio principas yra pažeidžiamas tik tuo atveju, kai panašios situacijos yra vertinamos skirtingai arba skirtingos situacijos yra vertinamos vienodai, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas (66 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 69 punktas ir jame minėta teismų praktika).

196 Iš teismų praktikos matyti, kad maksimalia 10 % riba siekiama išvengti, kad baudos būtų neproporcingos atitinkamos įmonės dydžio atžvilgiu. Kadangi iš esmės tik bendra apyvarta gali suteikti apytikrius duomenis šiuo klausimu, šią ribą reikia suprasti kaip skaičiuojamą nuo bendros apyvartos (41 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas ir 33 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 541 punktas).

197 Ieškovės argumentai dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo yra atmestini. Komisija taikė Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį bendrai apyvartai ir ieškovės, ir SNCZ atžvilgiu. Tai, kad SNCZ pagrindinė bauda buvo sumažinta, yra objektyviai pagrindžiama Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tiesioginiu taikymu (žr. šiuo klausimu 33 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 185 punktas).

198 Pridurtina, kad ieškovė yra daugiau nei tris kartus didesnė bendros apyvartos atžvilgiu už SNCZ. Todėl tai, kad Komisija pastarajai paskyrė 1,53 mln. eurų baudą ir 3,78 mln. eurų baudą ieškovei, negali būti vertinama kaip vienodo požiūrio principo pažeidimas.

199 Be to, ieškovė taip pat negali tvirtinti buvusi nevienodai vertinama dėl to, kad Komisija, nustatydama baudos ribą, neatsižvelgė į jos nagrinėjamos prekės apyvartą bendros apyvartos atžvilgiu. Dėl palyginimo su SNCZ iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija apkaltino pažeidimu SNCZ, o ne grupę, kuriai ji priklausė (ginčijamo sprendimo 240 konstatuojamoji dalis). Kai nėra įrodymų, kad grupė, kuriai priklausė SNCZ, prisidėjo (prie pažeidimo), negalima kaltinti Komisijos dėl diskriminacijos apskaičiuojant 10% ribą nuo SNCZ apyvartos, numatytą Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje (žr. šiuo klausimu 33 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 181 punktą).

200 Galiausiai negali būti pritarta ieškovės argumentams dėl to, kad Komisija paskyrė skirtingas baudas penkioms iš šešių susijusių įmonių, nepaisydama to, kad jos visos turėjo vienodas rinkos dalis. Iš tikrųjų Komisija nustatė tik vienodus atskaitos taškus ieškovei, *Britannia*, SNCZ ir *Trident*, t. y. 3 mln. eurų (ginčijamo sprendimo 309 konstatuojamoji dalis). Tačiau dėl skirtingos dalyvavimo pažeidime trukmės ir dėl maksimalios 10% ribos nuo apyvartos taikymo, pagrindinės baudos prieš pritaikant pranešimą dėl bendradarbiavimo skyrėsi. Šie skirtumai atsirado dėl Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies tiesioginio taikymo ir dėl to negali būti laikomi vienodo požiūrio principo pažeidimu.

4. *Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EŽTK 7 straipsnio pažeidimu*

a) Šalių argumentai

201 Ieškovė kaltina Komisiją, kad ši taikydama baudų padidinimą, kuris neegzistavo pažeidimo padarymo metu, pažeidė EŽTK 7 straipsnį. Pagal 7 straipsnio 1 dalį

„negali būti skiriama sunkesnė bausmė negu ta, kuri buvo taikoma nusikaltimo padarymo metu". 7 straipsnis atitinka Bendrijos teisės principą apsaugoti pagrindines teises, kurio akivaizdžiai laikosi Europos Sąjunga ir kurio taip pat turi laikytis Bendrijos institucijos konkurencijos bylose (2001 m. vasario 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-112/98, Rink. p. II-729, 60 ir 77 punktai). Šioje byloje Komisija gerokai padidino baudų lygį, 1998 m. priėmusi gaires. 2001 m. rudenį, nesiremdama jokiais teisės aktais ir nepakeitusi gairių, Komisija padidino baudas iki anksčiau niekada netaikyto lygio. Ginčijamame sprendime Komisija pritaikė šį baudų padidinimą, nors daugelis nagrinėjamų veiksmų buvo atlikti iki gairių priėmimo 1998 m. Šis padidinimas yra bausmės rėmų pakeitimas ir jo taikymas nagrinėjamam pažeidimui pažeidžia EŽTK 7 straipsnį.

202 Ieškovė priduria, kad Komisija negali remtis tuo, jog nagrinėjamos baudos neviršija 10 % ribos nuo apyvartos, numatytos Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje. Iš tikrųjų tik Komisijos sprendimų priėmimo praktika nustato „tikras baudos ribas". Norint užtikrinti baudžiamųjų sankcijų nematomumo principą, minėtoje nuostatoje numatyta sankcijų riba turi būti konkretizuota sprendimų priėmimo praktikoje. Dėl Komisijos argumento, kad ji turi diskreciją padidinti baudas, ieškovė nurodo, kad padidinimo lygis turi būti ribojamas proporcingumo ir adekvatumo principais.

203 Ieškovė taip pat pažymi, kad Komisija ginčijamą sprendimą priėmė tik 2001 m. gruodžio 11 d., t. y. praėjus daugiau nei trejiems su puse metų nuo pažeidimo pabaigos (1998 m. gegužės 13 d.). Jei Komisija būtų priėmusi sprendimą keletą mėnesių anksčiau, paskirta bauda būtų buvusi mažesnė. Šis neteisėtas terminas neturi kenkti ieškovei atgaline data taikant jai naują Komisijos politiką dėl baudų dydžio.

204 Komisija tvirtina, kad gairių taikymas šioje byloje nepažeidžia baudžiamųjų nuostatų netaikymo atgal principo. Pirmiausia, iš teismų praktikos matyti, kad Komisijos naujo baudų skaičiavimo metodo taikymas, tam tikrais atvejais galintis padidinti baudas, tačiau neperžengiant minėtame Reglamente nustatytų maksimalių ribų, negali būti laikomas galiojančiu atgal baudų, teisėtai numatytų Reglamento Nr. 17 15 straipsnyje, padidinimu, prieštaraujančiu teisėtumo ir teisinio tikrumo principams (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 217–224 ir 233–235 punktai). Antra, Komisija atmeta ieškovės argumentą, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnis, kuri konkretizuoja administracinė praktika, prieštarauja konkretumo reikalavimui ir numatomumo pareigai.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

205 Primintina, kad baudžiamosios teisės nuostatų netaikymo atgaline data principas yra bendras visų valstybių narių teisinių sistemų principas, įtvirtintas taip pat ir EŽTK 7 straipsnyje, bei yra vienas iš teisės, kurios laikymąsi užtikrina Bendrijos tesimas, bendrųjų principų (1984 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kirk*, 63/83, Rink. p. 2689, 22 punktas ir 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 219 punktas).

206 Net jei iš Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies matyti, kad Komisijos sprendimas skirti baudą už Bendrijos Konkurencijos teisės pažeidimą nėra baudžiamojo pobūdžio (1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tetra Pak prieš Komisiją*, T-83/91, Rink. p. II-755, 235 punktas), vis dėlto Komisija turi laikytis bendrųjų Bendrijos teisės principų, pavyzdžiui, netaikymo atgaline data principo, visose administracinėse procedūrose, kur taikant Sutarties konkurencijos taisykles gali būti nustatytos sankcijos (žr. pagal analogiją dėl teisės į gynybą 1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 7 punktą ir 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 220 punktą).

207 Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija nepažeidė EŽTK 7 straipsnyje numatytų principų. Įmonės, kurių atžvilgiu atliekama administracinė procedūra, kur gali būti priimtas sprendimas skirti baudą, turi atsižvelgti į galimybę, kad Komisija bet kuriuo momentu gali padidinti baudą lyginant ją su taikytomis anksčiau (žr. šio sprendimo 42 punktą).

208 Tai galioja ne tik tada, kai Komisija padidina baudą savo individualiuose sprendimuose, tačiau ir tada, kai šis padidinimas atliekamas remiantis bendrai taikomomis elgesio taisyklėmis, pavyzdžiui, gairėmis.

209 Iš to darytina išvada, kad naujasis gairėse nustatytas baudų apskaičiavimo metodas, manant, kad jis padidino skirtinas baudas, buvo pagrįstai numatomas įmonėms, pavyzdžiui, tokioms kaip ieškovė nagrinėjamo pažeidimo padarymo metu.

210 Neturi reikšmės tai, kad baudos apskaičiavimas remiantis gairėse nurodytu metodu galėjo sąlygoti tai, kad Komisija paskyrė didesnę baudą nei savo ankstesnėje praktikoje, nes ji turėjo diskreciją baudos dydžiui nustatyti, kad skatintų įmones laikytis konkurencijos taisyklių (27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 237 punktas ir 33 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 494 punktas).

211 Dėl šių priežasčių ieškinio pagrindas, pagrįstas tariamu teisės aktų negaliojimo atgaline data principo pažeidimu, yra atmestinas.

5. *Dėl penktojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EB 253 straipsnio pažeidimu*

a) Šalių argumentai

212 Ieškovė tvirtina, kad Komisija nesilaikė EB 253 straipsnyje nurodytos pareigos motyvuoti, nes nepaaiškino, kodėl šiuo atveju ji paskyrė didesnę baudą, nei skirdavo ankstesnėje savo praktikoje.

213 Iš teismų praktikos matyti, kad motyvavimas turi atitikti teisės akto pobūdį ir aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Bendrijos institucijos, kuri priėmė ginčijamą aktą, jį priimti paskatinusias priežastis, kad suinteresuoti asmenys, siekdami apginti savo teises, žinotų, kodėl priimta priemonė, o Bendrijos teismas galėtų vykdyti teisminę kontrolę (51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4725 punktas). Pageidautina, kad įmonės detaliai galėtų žinoti joms paskirtos naudos apskaičiavimo būdą (68 punkte minėto sprendimo *Tréfilunion prieš Komisiją* 142 punktas ir 51 punkte minėto sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* 4734 punktas), o motyvavimas turėtų būti ypač detalus, kai jis susijęs su ankstesne sprendimų priėmimo praktika (1987 m. lapkričio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *BAT ir Reynolds prieš Komisiją*, 142/84 ir 156/84, Rink. p. 4487, 71 punktas). Šioje byloje Komisija paskyrė 4,2 mln. eurų baudą prieš pritaikydama pranešimą dėl bendradarbiavimo, t. y. 111 % ieškovės nagrinėjamo produkto 1998 m. apyvartos EEE lygmeniu. Pagrindinė bauda susijusioms įmonėms siekė nuo 129 iki 138 % bendros nagrinėjamo produkto europinės rinkos vertės, t. y. nuo 15 iki 16 mln. eurų. Šios sumos daug didesnės už Komisijos paskirtas baudas ankstesnėse panašiose bylose. Kadangi Komisija nukrypo nuo savo ankstesnės praktikos, nepaisydama daugelio šiuo atveju palankių aplinkybių, ji turėjo detaliau motyvuoti baudas.

214 Be to, ieškovė nurodo, kad ginčijamas sprendimas nepatikslina Komisijos naudoto metodo ir bazės pagrindinei baudai apskaičiuoti. Komisija jame remiasi nagrinėjamo produkto apyvarta EEE (ginčijamo sprendimo 307 konstatuojamoji dalis), tačiau tik nustatydama atskirų įmonių galią rinkoje. Dėl absoliučios atskaitos taško svarbos Komisija aiškiai nenurodo, ar ji rėmėsi nagrinėjamo produkto apyvarta EEE ar pasaulyje, ar vis dėlto atsižvelgė į bendrą ieškovės apyvartą.

215 Komisija, nurodydama į savo atsakymą į kitus ieškinio pagrindus argumentus, pirmiausia tvirtina, kad ieškovės argumentas, kad baudos apskaičiavimas rėmėsi nenormaliai dideliu lygiu, yra labai iškraipytas, nes ieškovė lygino visiškai skirtingas referencines vertes, kurios abi leidžia įvertinti baudos lygį. Net jei manoma, kad ginčijamame sprendime baudos yra stipriai padidintos, vis dėlto Komisija laikėsi pareigos motyvuoti.

216 Dėl ieškovės argumento, kad ginčijamas sprendimas nepatikslina, kuria apyvarta buvo remtasi apskaičiuojant atskaitos taško absoliutų lygį, Komisija nurodo, kad apskaičiuodama šia sumą ji nesirėmė nei viena, nei kita apyvarta, o atsižvelgė į pažeidimo sunkumą, kurį įvertino remdamasi jo pobūdžiu, poveikiu rinkai ir atitinkamos geografinės rinkos dydžiu bei atitinkamo produkto rinkos ribotu dydžiu.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

217 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką EB 253 straipsnyje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti teisės akto pobūdį ir aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Bendrijos

institucijos, kuri priėmė ginčijamą aktą, jį priimti paskatinusias priežastis, kad suinteresuoti asmenys, siekdami apginti savo teises žinotų, kodėl priimta priemonė, o Bendrijos teismas galėtų vykdyti teisminę kontrolę. Motyvuojant nebūtina nurodyti visų faktinių ir teisinių aplinkybių, nes nustatant, ar akto motyvai atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jų formuluotę, bet ir į jų kontekstą ir į visus nagrinėjamą klausimą reglamentuojančius teisės aktus (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir jame minėtą teismų praktiką).

218 Kalbant apie sprendimą kelioms įmonėms skirti baudas už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą, pareigos motyvuoti apimtis turi būti nustatyta atsižvelgiant į tai, kad pažeidimo sunkumas turi būti nustatytas remiantis įvairiais veiksniais, pavyzdžiui, išskirtinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudos atgrasančiu efektu, nesudarant privalomo ir išsamaus kriterijų, į kuriuos reikėtų būtinai atsižvelgti, sąrašo (1996 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo nutarties SPO ir kt. prieš Komisiją, C-137/95 P, Rink. p. I-1611, 54 punktas ir 27 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 378 punktas).

219 Atsižvelgiant į šiame ieškinyje pateiktus reikalavimus, kurie apsiriboja tik baudos teisėtumu, jos dydžiu ir jos apskaičiavimo metodu, šis ieškinio pagrindas yra akivaizdžiai nepagrįstas. Ginčijamame sprendime yra 370 konstatuojamųjų dalių, iš kurių 118 (252–370 konstatuojamosios dalys) skirtos baudoms. 262–303 konstatuojamosiose dalyse Komisija pateikia pažeidimo sunkumo vertinimą. Toliau ji nurodo, kaip nusprendusi, kad reikia taikyti skirtingą dviejų įmonių vertinimą (304–309 konstatuojamosios dalys), ir pateikia pažeidimo trukmės įvertinimą (310–312 konstatuojamosios dalys), kad gautų pagrindinę baudą (313 konstatuojamoji dalis). Ji nagrinėja, ar yra sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių (314–336 konstatuojamosios dalys), ir pateikia savo nuomonę apie pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo (346–366 konstatuojamosios dalys). Konstatuotina, kad ginčijamame

sprendime yra atsižvelgta į užtektinai ir tinkamų vertinimo veiksnių, nustatant pažeidimo sunkumą ir trukmę. Be to, konstatuotina, kad ieškovės pateikti argumentai dėl keturių pirmų šio ieškinio pagrindų įrodo, kad ji puikiai suprato ginčijamo sprendimo esmę.

220 Ieškovės teiginiai, grindžiant šį ieškinio pagrindą, neatskleidžia jokių Komisijos samprotavimų nei veiksnių, į kuriuos buvo atsižvelgta, supratimo sunkumų. Iš esmės ji kritikuoja jai paskirtos baudos dydį lygindama jį su ankstesnėse panašiose bylose paskirtomis baudomis. Tačiau iš šio palyginimo negalima daryti išvados, kad nebuvo motyvuojama. Nors šis palyginimas yra tinkamas, jis yra susijęs su Komisijos vertinimo pagrįstumu.

221 Net manant, kad sprendime yra labai padidinama bauda, palyginti su ankstesniais sprendimais, konstatuotina, kad Komisija aiškiai pateikė priežastis, dėl kurių ji nustatė tokią baudą ieškovei (žr. šiuo klausimu 1975 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Fabricants de papiers peints prieš Komisiją*, 73/74, Rink. p. 1491, 31 punktą).

222 Ieškovė teisingai nurodo, kad ginčijamame sprendime nepateikiamas nei metodas, nei skaičiavimas, kuriuo remdamasi pažeidimo sunkumo nustatymo stadijoje Komisija grupei „pagrindinių gamintojų" nustatė 3 mln. eurų atskaitos tašką (308 ir 309 konstatuojamosios dalys). Vis dėlto esminiai procedūriniai reikalavimai, atitinkantys pareigą motyvuoti, neįpareigoja Komisijos savo sprendime pateikti skaičiais išreikštų duomenų apie baudų apskaičiavimo būdą, o tik vertinimo duomenis, leidusius jai įvertinti pažeidimo sunkumą ir trukmę (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sarrió prieš Komisiją*, C-291/98 P, Rink. p. I-9991, 73 ir 76 punktai ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, T-212/98–T-214/98, Rink. p. II-3275, 1558 punktas).

223 Šis penktasis ieškinio pagrindas taip pat atmestinas kaip nepriimtinas.

224 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad turi būti atmestas visas ieškinys.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

225 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Lindh García-Valdecasas Cooke

Paskelbta 2005 m. lapkričio 29 d. viešame posėdyje Liuksemburge

Kancleris

E. Coulon

Pirmininkė

P. Lindh

Turinys

Faktinės aplinkybės ..... II - 5147

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 5153

Dėl teisės ..... II - 5155

A — Dėl prieštaravimo dėl teisėtumo ..... II - 5155

1. Šalių argumentai ..... II - 5155

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5159

B — Dėl ieškinio pagrindų dėl panaikinimo ..... II - 5163

1. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies ir gairių pažeidimu ..... II - 5163

a) Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidingu pažeidimo sunkumo įvertinimu ..... II - 5164

Dėl pažeidimo pobūdžio ..... II - 5165

— Šalių argumentai ..... II - 5165

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5169

Dėl pažeidimo poveikio ..... II - 5178

— Šalių argumentai ..... II - 5178

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5183

Dėl neatsižvelgimo į krizę sektoriuje kaip į lengvinančią aplinkybę .... II - 5193

— Šalių argumentai ..... II - 5193

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5195

Dėl palyginimo su kitais karteliais ..... II - 5196

— Šalių argumentai ..... II - 5196

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5197

b) Dėl antros dalies dėl neatsižvelgimo į tai, kad su pažeidimu buvo susijusi tik nedidelė ieškovės apyvartos dalis ..... II - 5199

Šalių argumentai ..... II - 5199

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5201

c) Dėl trečios dalies, pagrįstos teisės klaida dėl neatsižvelgimo į ieškovės ekonominį pajėgumą ..... II - 5202

Šalių argumentai ..... II - 5202

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5203

2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo dėl proporcingumo principo pažeidimo ..... II - 5204

a) Šalių argumentai ..... II - 5204

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5209

3. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, pagrįsto vienodo požiūrio principo pažeidimu II - 5212

a) Šalių argumentai ..... II - 5212

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5214

4. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EŽTK 7 straipsnio pažeidimu ... II - 5215

a) Šalių argumentai ..... II - 5215

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5217

5. Dėl penktojo ieškinio pagrindo, pagrįsto EB 253 straipsnio pažeidimu ..... II - 5219

a) Šalių argumentai ..... II - 5219

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 5220

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 5223